

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра \_\_\_\_\_ економіки і права \_\_\_\_\_

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ Олег ШЕРЕМЕТ.  
(підпис) (прізвище та ініціали)

\_\_\_\_\_ Анатолій ЗАЇНЧКОВСЬКИЙ  
(підпис) (прізвище та ініціали)

«\_\_» \_\_\_\_\_ 202\_р.

«\_\_» \_\_\_\_\_ 202\_р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності \_\_\_\_\_ 051 «Економіка»  
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми \_\_\_\_\_ «Економіка підприємства»

на тему: «Формування та використання фінансових ресурсів підприємства»

Виконавця здобувачка курсу групи ЕП-4-16ск

Чуланова Вікторія Дмитрівна  
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

\_\_\_\_\_  
(підпис)

Керівник Ємцева Г.Ф.  
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

\_\_\_\_\_  
(підпис)

Рецензент Духновська Л.М.  
(прізвище та ініціали)

\_\_\_\_\_  
(підпис)

Я як здобувачка Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувачка \_\_\_\_\_  
(підпис)

Київ – 202\_\_р

# НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут Економіки і управління  
Кафедра Економіки і права  
Освітній ступінь Бакалавр  
Спеціальність 051 «Економіка»  
(шифр і назва)  
Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»  
(назва)

## ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки і права  
Анатолій ЗАЇНЧОВСЬКИЙ  
«05» грудня 2022 року

## ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Чуланової Вікторії Дмитрівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Формування та використання фінансових ресурсів підприємства»  
керівник роботи старший викладач Ємцева Галина Федорівна

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «05» грудня 2022 року № 865-КС.

2. Строк подання здобувачем роботи 07 червня 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні акти України, монографії, посібники, підручники, наукові статті відповідно до обраної теми, фінансова та статистична звітність за 2019-2021 роки ТДВ «Яготинський маслозавод», мережа Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Виявлення сутності і значення фінансових ресурсів, особливостей формування та напрямків використання фінансових ресурсів на підприємствах, особливостей управління фінансовими ресурсами підприємств.

Дослідити ТДВ «Яготинський маслозавод», аналіз його фінансово-економічної діяльності, оцінку фінансового стану підприємства, аналіз фінансових ресурсів підприємства.

Прийняття управлінського рішення щодо структури фінансових ресурсів та підвищення ефективності їх використання, обґрунтування впровадження запропонованого заходу, оцінка впливу на основні показники діяльності підприємства

5. Перелік графічного матеріалу

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел налічує 39 найменування. Робота містить 46 таблиць та 7 рисунків.

#### 6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 05.12.2022 р.

### КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	15.01.2023р.	виконано
2	Написання розділу 1	10.02.2023р.	виконано
3	Робота над розділом 2	07.05.2023р.	виконано
4	Підготовка розділу 3	22.05.2023р.	виконано
5	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, презентації. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	29.05.2023р.	виконано
6	Попередній захист кваліфікаційної роботи	31.05.2023р.	виконано
7	Проходження перевірки на антиплагіат		виконано
8	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри	05.06.2023 р.	виконано
9	Отримання зовнішньої рецензії, оформлення необхідних документів для захисту	07.06.2023р.	виконано
10	Захист кваліфікаційної роботи	15.06.2023 р.	виконано

Здобувач \_\_\_\_\_  
( підпис )

Чуланова В.Д.  
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи \_\_\_\_\_  
( підпис )

Ємцева Г.Ф.  
(прізвище та ініціали)

## АНОТАЦІЯ

Чуланова В.Д. Формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Київ. НУХТ 2023.

Кваліфікаційна робота присвячена вивченню теоретичних і методичних аспектів формування та використання фінансових ресурсів підприємства, методичних підходів і наданню рекомендацій щодо шляхів удосконалення фінансових ресурсів на ТДВ «Яготинський маслозавод».

Проаналізовано виробничо-господарську діяльність ТДВ «Яготинський маслозавод», розглянуто його історію та асортимент, розглянуто основні техніко-економічних показників, проаналізовано активи підприємства та ефективності їх використання, трудові ресурси підприємства, фінансові результати та витрати підприємства, оцінено фінансовий стан досліджуваного підприємства.

Запропоновано рішення щодо дообладнання цеху з виробництва сметани з метою запуску у виробництво рідкого морозива «Шейку», обґрунтування запропонованого заходу та вплив на основні показники діяльності.

Кваліфікаційна робота викладена на 107 сторінках комп'ютерного тексту. Складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

*Ключові слова:* фінансові ресурси, молочна галузь, кошти підприємства, прибуток, звітність, платоспроможність, фінансовий механізм.

## ANNOTATION

Chulanova V.D. Formation and use of financial resources of the enterprise. Kyiv. NUHT 2023.

The qualification work is devoted to the study of theoretical and methodological aspects of the formation and use of financial resources of the enterprise, methodological approaches and the provision of recommendations regarding ways to improve financial resources at TDV "Yagotyn Oil Plant".

The production and economic activity of TDV "Yagotinsky Maslozavod" was analyzed, its history and assortment were considered, the main technical and economic indicators were considered, the company's assets and their efficiency of use, labor resources of the company, financial results and expenses of the company were analyzed, the financial condition of the company under study was evaluated.

A decision is proposed regarding the retrofitting of the sour cream production shop in order to launch the production of liquid ice cream "Sheika", the justification of the proposed measure and the impact on the main performance indicators.

The qualification work is presented on 107 pages of computer text. It consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of used sources and appendices.

Keywords: financial resources, dairy industry, enterprise funds, profit, reporting, solvency, financial mechanism.

## ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	11
1.1 Сутність і значення фінансових ресурсів.....	11
1.2 Особливості формування та напрямки використання фінансових ресурсів на підприємствах.....	16
1.3 Особливості управління фінансовими ресурсами підприємств.....	24
Висновки до розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	33
2.1 Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод».....	33
2.2 Аналіз фінансово-економічної діяльності.....	42
2.3 Оцінка фінансового стану підприємства.....	49
2.4. Аналіз фінансових ресурсів підприємства .....	52
Висновки до розділу 2.....	68
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ.....	70
3.1 Прийняття управлінського рішення щодо структури фінансових ресурсів та підвищення ефективності їх використання.....	70
3.2 Обґрунтування впровадження запропонованого заходу.....	75
3.3 Вплив на основні показники діяльності підприємства.....	95
Висновки до розділу 3.....	98
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	101
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	103
ДОДАТКИ.....	108

## ВСТУП

Динамічний розвиток підприємницької діяльності в Україні супроводжується значними економічними суперечностями, зумовленими особливістю ринкової трансформації в умовах глобалізаційних процесів. Однією з найважливіших проблем, з якою стикаються вітчизняні підприємства, є недостатня ефективність організації управління їхніми фінансовими ресурсами в умовах переходу до ринку, з огляду на те, що фінансові ресурси – найважливіший чинник економічного зростання, реорганізацію управління фінансовими ресурсами підприємств необхідно сьогодні трактувати як центральну ланку усього комплексу заходів, спрямованих на його забезпечення. У зв'язку з цим перехід України до ринкових відносин потребує від науковців та практиків здійснення систематизації й доповнення теоретичних уявлень про реорганізацію управління фінансовими ресурсами підприємств в перехідній економіці України, виявлення причин її недоліків, розроблення практичних рекомендацій щодо їх усунення на рівні підприємств та економіки в цілому.

Фінансова діяльність підприємств включає сукупність операцій щодо надходження й витрачання коштів у вартісній оцінці (вираженій), їх використання у процесі виробництва й реалізації продукції. Аналіз фінансового стану підприємств здійснюється з метою покращання організації фінансів і підвищення ефективності їх використання. Зміст такого аналізу полягає у вивченні розміщення та використання засобів виробництва, платоспроможності підприємства, забезпеченості власними обіговими коштами, стану виробничих запасів, власних і запозичених джерел їхнього формування. Велике значення мають також вивчення дисципліни розрахунків з іншими підприємствами, організаціями та державою, використання господарських засобів за призначенням, виявлення шляхів підвищення ефективності витрачання фінансових ресурсів.

Фінансовий стан підприємства залежить від виробничих або

комерційних результатів діяльності, ефективності організації та використання фінансових результатів. Чим вищі показники виробництва й реалізації продукції та нижча собівартість, тим вищі рентабельність і прибуток, тим кращий фінансовий стан підприємства. Разом з тим надійний фінансовий стан, своєчасне та правильне регулювання фінансів у процесі господарської діяльності дозволяє своєчасно і повно виконувати всі господарські операції, зобов'язання щодо оплати праці, здійснювати капітальні вкладення тощо.

У процесі господарської діяльності часто використовуються не тільки власні кошти підприємств, але й позикові кошти у вигляді банківських кредитів та інших джерел. Обов'язковою умовою при цьому є своєчасне їх повернення за рахунок власних накопичень.

*Головна мета* даної роботи - проаналізувати ефективність формування і використання фінансових ресурсів державного підприємства, що досліджується, виявити основні проблеми в управлінні фінансами і дати рекомендації по удосконаленню напрямків формування та використання фінансових ресурсів.

*Об'єктом* дослідження виступає державне підприємство ТДВ „Яготинський маслозавод”.

*Предметом дослідження* є удосконалення механізму формування та використання фінансових ресурсів.

Темою фінансових ресурсів цікавиться чимало науковців, зокрема професор КНЕУ Поддєрьогін А.М., кандидати економічних наук, такі як Садеков А.А., Лащак В.В., Чацкіс Ю.Д., Литвиненко Є.О., Василик О.Д. та багато інших. А так як проблема формування та ефективного використання фінансових ресурсів на сьогоднішній день є досить актуальною, достатньо великий обсяг інформації зосереджений і в періодичних виданнях. Всі ці праці і були використані при написанні теоретичної частини роботи. Інформаційною базою фінансового аналізу була бухгалтерська звітність підприємства за останні роки, а саме: бухгалтерський баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів і звіт про власний капітал.

*Інформаційною базою* написання кваліфікаційної роботи стали наукові праці вітчизняних та закордонних учених в сфері лідерства; наукові статті по лідерству; законодавчі та нормативно-правові документи, що регламентують діяльність підприємства; статистична та фінансова звітність підприємства; Інтернет-ресурси.

*Структура роботи.* Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел налічує 39 найменування. Робота містить 46 таблиць та 7 рисунків.

## **РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА**

### **1.1 Сутність і значення фінансових ресурсів**

В сучасних умовах економічного розвитку України розвиток вітчизняної економіки набув особливого динамізму. Це зумовлено відносно гострою конкуренцією як українських, так і іноземних компаній та зростанням споживчого попиту на товари та послуги, що пропонуються на ринку. З іншого боку, підприємства також є споживачами багатьох видів ресурсів.

У господарській діяльності будь-якого підприємства використовуються різні види фінансових ресурсів. Це джерела коштів та їх еквівалентів, що мобілізуються компанією для здійснення своєї діяльності. Вони накопичуються у певних фондах, спрямовуючи у певні сфери діяльності.

Кошти, що належать підприємству, спрямовуються в розвитку його виробництва, і навіть утримання об'єктів, які належать до категорії невиробничої сфери. Частина ресурсів йде на споживання. Також певна сума грошей перебуває у резервному фонді.

Джерелами доходу для таких ресурсів можуть бути різні фінансові надходження. Вони надаються власниками організації під час її заснування. Також фінансовими ресурсами є позикові кошти інвесторів, кредитних організацій. Вони також беруть участь у основній діяльності компанії. Залучаючи додаткові джерела фінансування організація отримує нові, додаткові можливості.

Через важливість категорії фінансових ресурсів для організації та розвитку будь-якого бізнесу, необхідно чітко визначити цей термін. На жаль, в економічній літературі досі немає єдиної думки щодо визначення фінансових ресурсів, їх складу та впливу на економічну ефективність[11].

Аналіз сутності фінансових ресурсів слід розпочати з визначення, яке наводиться у фінансово-кредитному словнику: "Фінансові ресурси — це грошові кошти, які перебувають у розпорядженні підприємств, господарських організацій та установ". Як бачимо, фінансові засоби в певному порівнюються

до коштів. Проте кошти на поточних валютних рахунках підприємства є знеособленими та не мають цільового призначення. Тому фінансові ресурси ототожнюються з грошовими, причому перші представляють більш конкретне явище.

На думку А.Г. Загороднього, "фінансові ресурси - це сукупність коштів, що є в розпорядженні держави та суб'єктів господарювання". Знов-таки, це визначення не точне й не повне, оскільки зводить поняття "фінансові ресурси" до сукупної маси коштів на підприємстві. На противагу цьому фінансові ресурси характеризують грошові нагромадження, грошові фонди, які формуються в процесі розподілу створеного на підприємстві продукту.

Згідно з В.М. Опаріним фінансові ресурси – це сума коштів, які спрямовані в оборотні і необоротні активи підприємства. А.М. Поддєрьогін вважає, що фінансові ресурси – це грошові засоби, які є в розпорядженні підприємства, а саме грошові фонди, а також частина грошових засобів в не фондівій формі. Відповідно до О.М. Павлової фінансові ресурси – це частина грошових доходів та надходжень суб'єктів господарювання, які використовуються для формування фондів фінансових ресурсів або в не фондівій формі для забезпечення процесів відтворення.

Кожне підприємство залучає різні види фінансових ресурсів реалізації своєї діяльності. Вони відрізняються своїми характеристиками. Тому кожна організація проводить постійний аналіз співвідношення фінансових джерел та ефективності їх використання. Це усуває несприятливі чинники, що гальмують розвиток.

Існуючі види фінансових ресурсів підприємства необхідні для підтримки діяльності комерційної організації. За їх рахунок здійснюється не лише основна виробнича діяльність, а й її розширення та розвиток.

Спочатку фінансові ресурси таких компаній формуються за її створення. Це статутний капітал, який складається з часток власників. Кожен із них вносить певну частину грошей, майна чи інших цінностей, які згодом дозволяють компанії здійснювати свою діяльність.

Статутний капітал дозволяє створити ту базу, яка може гарантувати виконання виробничих програм, зобов'язань перед власниками.

Після першого року роботи підприємство може мати прибутки. Розподіляється, спрямовуючи частину розвитку організації. Також для цього можуть бути використані різні сторонні джерела. Це можуть бути позики, державні позики, безоплатна чи платна допомога з боку інвесторів тощо.

Види фінансових ресурсів некомерційних організацій також різноманітні. Вони формуються з накопичень, доходів, що скеровуються для досягнення головної мети підприємства. До них відносяться вступні внески учасників до організації, а також їх членські внески.

Дохід некомерційної організації може бути отриманий у результаті підприємницької чи іншої діяльності. Також доходи можуть надходити за рахунок бюджетних коштів, а також безоплатної допомоги, що надається приватними та юридичними особами.

Ці кошти можуть бути витрачені на оплату праці співробітників, оренду приміщень, транспорт, купівлю необхідного устаткування. Також із цих коштів здійснюються виплати до бюджету, позабюджетних державних фондів. Джерела ресурсів можуть бути спрямовані на капітальний ремонт чи придбання будівель, споруд.

Окремо слід відзначити важливу функцію існуючих видів державних фінансових ресурсів. У сумі вони становлять прибутки від економічної діяльності різних суб'єктів. Вони істотно впливають на показники державної влади.

Надходження до бюджетних і позабюджетних фондів формуються в результаті виробничої діяльності компаній, а також розподілу та перерозподілу внутрішнього суспільного продукту, доходів на макрорівні. Фінансові ресурси держави представлені у грошах. Вони розподіляються відповідно до соціальних і виробничих потреб.

За рахунок фінансових джерел країни компенсується вибуття різних основних фондів, задовольняються національні потреби, зокрема,

забезпечується розширення виробничої діяльності. Чим більше ресурсів надходить до державних фондів, тим ефективніше суб'єкти його економічної діяльності виконують свою роботу. Це дає змогу прискорити економічне зростання, підвищити добробут населення.

Розглядаючи види фінансових ресурсів держави, слід зазначити, що на них суттєво впливають наслідки господарської діяльності окремих суб'єктів. Тому держава зацікавлена у створенні умов продуктивної виробничої діяльності підприємств.

Їхні фінансові ресурси складаються з власних та позикових коштів. Держава регулює формування таких фондів, і навіть їх співвідношення. Для кожної конкретної галузі використовуються певні стандарти. Це дає змогу знизити ризик втрати фінансової стійкості організації, а також створює мінімально необхідні умови для продуктивної діяльності.

Особливого розгляду вимагає співвідношення власних та позикових коштів підприємства. Існує оптимальний рівень, у якому його діяльність буде максимально ефективною. Повна відсутність позикових коштів у балансі значно підвищує стійкість компанії, але водночас знижує ефективність використання її капіталу.

Існують різні джерела та види фінансових ресурсів. Вони відрізняються за низкою показників.

Власні джерела фінансування можуть бути зовнішніми та внутрішніми. До першої категорії доходів належать додаткові внески до статутного капіталу чи переоформлення акцій, бюджетні субсидії, а також перерозподілені кошти.

Внутрішніми джерелами власного капіталу є внесок засновників компанії під час її організації, нерозподілений прибуток (залишається після виплат акціонерам чи власникам). Також до цієї групи входять амортизація та інші джерела.

Позикові джерела формуються із довгострокових та короткострокових банківських кредитів, комерційних позик, облігацій.

Основним видом фінансових ресурсів для підприємства є власний

капітал. Він становить більшу частину всіх коштів. Цей фонд формується із кількох джерел. Основним є статутний капітал. Це база, яка дозволяє компанії організувати всі процеси отримання прибутку. Розмір статутного капіталу визначається відповідно до форми організації підприємства.

Коли компанія працює більше року, частина чистого прибутку, що залишається на підприємстві після виплати акцій акціонерам та власникам, приєднується до її власних джерел. Через кілька років весь чистий прибуток може бути спрямований на розвиток компанії. Однак дивіденди та акції все одно мають бути виплачені. В іншому випадку витрати організації можуть знизитися.

Також значним фондом є амортизаційні відрахування. Цей фонд створено для компенсації зношування обладнання, нематеріальних активів. Це необхідне модернізації технічної бази, використання сучасного устаткування. Компанія отримує цей прибуток під час продажу. Амортизація входить у собівартість продукції.

Існуючі види фінансових ресурсів організації може бути як власними, а й позиковими. Вони можуть надходити від кредитних організацій, інвесторів, а також із бюджетних коштів. Останній із цих джерел отримують не всі компанії. Держава фінансує лише стратегічно важливі галузі та підприємства.

Позиковий капітал надходить від різних організацій на платній основі. Компанія зобов'язується повернути цей капітал із відсотками. Це плата за використання позикових коштів. Чи не кожна компанія може отримати таке фінансування. Інвестори зацікавлені вкладати кошти лише у прибуткові сфери, стабільні компанії.

Обсяг позикових коштів у структурі капіталу має відповідати особливостям підприємства. Розраховується окремо кожної організації. При цьому враховуються можливі ризики та передбачуваний розмір прибутку від залучення таких інвестицій.

Усі форми та типи фінансових ресурсів підприємства відображаються у його фінансовій звітності. Вони представлені у формі №1 "Баланс". Усі

фінансові джерела представлені пасивах. Вони поділені на 3 розділи. Це власний капітал, а також довгострокові та короткострокові позики.

Активна частина балансу відбиває інформацію у тому, яке майно фінансувалося з цих коштів. Це необоротні та оборотні кошти. Правильність організації структури балансу багато чому визначає ефективність підприємства. Тому під час аналізу організації ці показники постійно оцінюються.

У компанії мають бути власні джерела фінансування. Вони повинні становити більшу частину балансу. Однак без позикового капіталу діяльність організації вважається недостатньо ефективною. Вважається, що організація, яка працює лише власним коштом, втрачає певні вигоди. Залучаючи платні ресурси, може розвивати нові напрями виробництва, стимулюючи збільшення чистий прибуток.

Існуючі форми та види фінансових ресурсів виконують кілька функцій. Основними з них є розподіл, контроль та обслуговування підприємства. Тому до вибору та структури коштів підприємства необхідно ставитись відповідально.

Функція розподілу полягає у формуванні всіх необхідних коштів. Фінансові ресурси беруть участь у розподілі доходів, виручки. Це дозволяє своєчасно та в повному обсязі виконувати всі зобов'язання перед кредиторами, підрядниками, персоналом та державним бюджетом.

Існуючі види фінансових ресурсів виконують функцію контролю. Це дозволяє відстежувати фінансовий стан організації, визначати фактори, що стримують розвиток, та усувати їх. На основі системи показників, що оцінюються аналітичним відділом, можна встановити, чи ефективно використовуються ресурси, який прибуток компанія отримує від власних та позикових джерел фінансування.

## **1.2 Особливості формування та напрямки використання фінансових ресурсів на підприємствах**

Рух коштів, його швидкість і обсяг визначають ефективність фінансової системи компанії. Грошовий потік компанії починається і ним же закінчується грошовий кругообіг підприємства, оборот усього капіталу. Тому рух коштів і грошовий обіг всередині компанії є найважливішою ланкою в процесі обороту капіталу.

Фінансові ресурси формуються ще до початку підприємницької діяльності в рамках формування статутних фондів. Крім того, ці кошти будуть інвестовані для забезпечення виробничо-господарської діяльності, розширення та розвитку виробництва. Таким чином компанії мають можливість брати участь у виробництві та реалізації своєї продукції та отримувати дохід. Грошові ресурси компанії зберігаються в касах, як і чеки, валюта та інші рахунки в банківських установах.

У процесі реалізації продукції, робіт, послуг на рахунки підприємств постійно надходять кошти у вигляді виручки від реалізації. Грошові ресурси надходять також від фінансово-інвестиційної діяльності підприємств: від акцій, облігацій та інших видів цінних паперів; від вкладання коштів на депозитні рахунки; від здавання майна в оренду. Однак підприємство розпоряджається не всіма коштами, які воно одержує. Так, у складі виручки від реалізації продукції на підприємство надходять суми акцизного збору, податку на додану вартість, мито, котрі підлягають внесенню до бюджету. Частина грошових надходжень, що залишилася після відрахувань до бюджету акцизного збору, податку на додану вартість, мита, спрямовується на заміщення коштів, авансованих в оборотні та основні фонди, на виконання фінансових зобов'язань перед бюджетом, позабюджетними фондами, банками, страховими організаціями та іншими суб'єктами господарювання. Частина грошових надходжень, яка залишилася, формує валовий і чистий дохід, прибуток [5].

Важливою особливістю фінансової системи підприємства є формування й використання різноманітних грошових фондів. Грошові фонди — це частина коштів, які мають цільове спрямування. Через них здійснюється забезпечення

господарської діяльності необхідними грошовими ресурсами, а також розширеного виробництва: фінансування науково-технічного прогресу; опанування і впровадження нової техніки; економічне стимулювання; розрахунки з бюджетом, банками. До таких фондів належать:

- статутний фонд;
- фонд оплати праці;
- амортизаційний (на державних підприємствах);
- розвитку виробництва;
- соціального призначення;
- заохочення;
- резервний фонд тощо.

При організації підприємства необхідний статутний фонд або капітал, за рахунок якого формуються основні фонди та обігові кошти.

Формування статутного капіталу, його ефективне використання та управління є одним із основних завдань фінансової служби підприємства. Розмір статутного капіталу державного підприємства, як правило, відображає вартість наявних основних фондів. В принципі, статутний капітал буде змінюватися компанією на основі результатів діяльності протягом одного року після зміни статуту.

До елемента фінансових ресурсів підприємства — «додаткового капіталу» належать:

- результати переоцінки основних фондів, тобто їхня дооцінка;
- емісійний дохід акціонерного товариства (дохід від продажу акцій більший від їхньої номінальної вартості);
- безкоштовно отримані грошові й матеріальні цінності на виробничі цілі;
- асигнування з бюджету на фінансування капітальних вкладень;
- асигнування на поповнення обігових коштів.

Резервний капітал — це грошовий фонд підприємства, що створюється з відрахувань від прибутку. Він спрямовується на покриття збитків.

Також на підприємстві формується низка інших грошових фондів: для погашення кредитів банків, опанування нової техніки, науково-дослідних робіт, відрахувань вищестоящій організації.

Компанії використовують кошти у не лише фондів формі. Тому використання коштів підприємств для виконання фінансових зобов'язань перед бюджетними та позабюджетними фондами, банками та страховими установами здійснюється у формі, яка не пов'язана з фондовою. У не фондів формі компанії також отримують дотації, субсидії та спонсорські внески. Таким чином, ми бачимо, що фінансові ресурси підприємства виступають як в фондів, так і у не фондів формах і або мають, або не мають цільової спрямованості.

Формування та використання фінансових ресурсів на підприємствах – це процес утворення грошових фондів для фінансового забезпечення операційної, інвестиційної діяльності, виконання фінансових зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання.

Загальновідомо, що всі ресурси обмежені і що бажаного ефекту можна досягти не тільки регулюючи їх кількість, але й визначаючи оптимальні пропорції різних ресурсів. Серед цих типів ресурсів фінансові ресурси є найважливішими, оскільки вони є єдиним типом ресурсу підприємства, який можна безпосередньо перетворити в інші типи ресурсів з мінімальними інвестиціями часу.

Обсяг виробництва, його ефективність зумовлюють розмір, склад та структуру фінансових ресурсів підприємства. У свою чергу, від величини фінансових ресурсів залежить зростання виробництва та соціально – економічний розвиток підприємства. Наявність фінансових ресурсів, їх ефективне використання визначають фінансове благополуччя підприємства: платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість.

Пошук фінансових джерел розвитку підприємства, забезпечення найефективнішого інвестування фінансових ресурсів набувають важливого значення в роботі фінансових служб підприємства за умов ринкової

економіки.

У процесі формування фінансових ресурсів підприємств важливу роль відіграє визначення оптимальної структури їхніх джерел. Підвищення питомої ваги власних коштів позитивно впливає на фінансову діяльність підприємства. Висока питома вага залучених коштів ускладнює фінансову діяльність підприємства та потребує додаткових витрат на сплату відсотків за банківські кредити, зменшує ліквідність балансу підприємства, підвищує фінансовий ризик. Тому в кожному окремому випадку необхідно детально аналізувати доцільність залучення додаткових фінансових ресурсів з урахуванням фінансових ризиків.

У процесі формування фінансових ресурсів підприємства важливу роль відіграє визначення оптимальної структури джерел його фінансування. Збільшення питомої ваги позитивно впливає на фінансову діяльність компанії. Велика питома вага ускладнює фінансову діяльність підприємства, вимагає додаткових витрат на сплату відсотків за банківськими кредитами, знижує ліквідність балансу підприємства, підвищує фінансовий ризик. Тому доцільність додаткового фінансування має бути детально проаналізована.

Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємств є власні та залучені кошти. До власних фінансових ресурсів належать:

- статутний капітал;
- амортизаційні відрахування;
- резерви, накопичені підприємством;
- валовий дохід та прибуток від різних видів господарської діяльності;
- ресурси від реалізації майна;
- інші внески юридичних і фізичних осіб (цільове фінансування, добродійні внески й інше).

При створенні підприємства джерелом придбання основних коштів, нематеріальних активів, оборотних коштів є статутний капітал. За рахунок нього створюються необхідні умови для здійснення підприємницької діяльності. Статутної капітал являє собою суму коштів, наданих власниками

для забезпечення статутної діяльності підприємства [39].

Амортизація і частка прибутку для накопичення утворюють грошові ресурси підприємства, які використовуються для виробництва і науково-технічного розвитку. Розподіл прибутку може здійснюватися шляхом формування спеціальних фондів - накопичувальних фондів, фондів споживачів, резервних фондів - або шляхом безпосереднього використання чистого прибутку на окремі цілі.

Прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства - це багатоцільове джерело фінансування його потреб, але основні напрямки її використання можна визначити як нагромадження і споживання. Пропорції розподілу прибутку на нагромадження і споживання визначають перспективи розвитку підприємства.

Резервний фонд створюється суб'єктами на випадок припинення їх діяльності для відшкодування кредиторської заборгованості.

Фонди нагромадження і фонди споживання - це фонди спеціального призначення. Вони формуються, якщо це передбачено установчими документами. Фонд нагромадження представляє собою джерело ресурсів господарюючого суб'єкта, акумулюючого прибуток, і інші джерела для створення нового майна, купівлі основних фондів, оборотних засобів і т.д. Фонд нагромадження відображає зростання майнового стану господарюючого суб'єкта, збільшення його власних засобів. Разом з тим операції по придбанню і створенню нового майна господарюючого суб'єкта не зачіпають фонд нагромадження.

Фонд споживання представляє собою джерело фінансових ресурсів підприємства, зарезервованого для проведення операцій по соціальному розвитку і матеріальному заохоченню колективу.

Відрахування від прибутку та амортизації є результатом кругообігу ресурсів у виробництво та відносяться до власних фінансових ресурсів компанії, якими вона самостійно розпоряджається.

Оптимальне використання амортизаційних і прибуткових відрахувань за

цільовим призначенням дозволяє продовжувати випуск продукції в розширеному режимі.

У процесі формування фінансових ресурсів підприємств важливу роль відіграє визначення оптимальної структури їхніх джерел. Підвищення питомої ваги власних коштів позитивно впливає на фінансову діяльність підприємств. Висока питома вага залучених коштів ускладнює фінансову діяльність підприємства та потребує додаткових витрат на сплату відсотків за банківські кредити, дивідендів за акціями, дохід за облігаціями, зменшення ліквідності балансу підприємства, підвищення фінансових ризиків.

Залучені позикові фінансові ресурси підприємства найчастіше зустрічаються у формі:

- банківських кредитів ;
- кредиторська заборгованість;
- бюджетні асигнування;
- страхові відшкодування;
- благодійні внески і т.д.

Тому в кожному конкретному випадку необхідно детально аналізувати ефективність залучених додаткових джерел фінансування з урахуванням фінансових ризиків [44].

Кредиторська заборгованість - це перш за все заборгованість по заробітній платні, відрахуванням до позабюджетних фондів, пов'язані з фондом оплати праці, резерв майбутніх платежів і ін. Утворення заборгованості по заробітній платні викликане тим, що між строком її нарахування і днем виплати є деяка кількість днів за роботу, в які господарюючий суб'єкт ще повинен виплатити робітникам.

Кредит – означає «розпорядження визначеною сумою грошей на протязі деякого часу, тобто ті, у кого є надлишок ресурсів, можуть їх давати в кредит тим, хто відчуває нестачу або має потребу в додаткових сумах».

Отже, за допомогою кредиту можна подолати труднощі, коли вільні ресурси тимчасово звільняються в одній сфері, а потрібні в інших. Кредит для

накопичення капіталу вивільняється, тим самим обслуговуючи приплив капіталу, що забезпечує нормальний процес відтворення. Крім того, кредитування прискорює грошовий обіг, забезпечуючи виконання ряду відносин: страхування, інвестиції, відіграють важливу роль у регулюванні ринкових відносин.

Джерелом позичкового капіталу служать, по-перше, ресурси, що вивільняються з кругообігу: засоби, призначені для відновлення основного капіталу (тобто амортизаційний фонд); частина оборотного капіталу, що вивільняється в грошовій формі в зв'язку з розбіжністю часу продажу товарів і купівлі сировини, палива, матеріалів. Капітал, тимчасово вільний у період між надходженням ресурсів від реалізації товарів і виплатою заробітної плати.

Іншим джерелом позичкового капіталу виступають грошові прибуток і нагромадження приватного сектора. У якості третього джерела позичкового капіталу виступають грошові нагромадження держави, розміри яких визначаються масштабами державної власності і часткою валового національного продукту.

Отже, можна зробити висновок, що тимчасово незадіяні ресурси внаслідок кругообігу промислового і торговельного капіталу, грошового нагромадження приватного та державного секторів становлять позичковий капітал.

До джерел фінансових ресурсів відносять також надходження грошових ресурсів за рахунок благодійних внесків, страхових внесків, від продажу закладеного майна боржника, спонсорських внесків і т.д.

Таким чином, основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємств є власні та залучені кошти. До власних фінансових ресурсів належать: статутний капітал, амортизаційні відрахування, резерви накопичені підприємством, валовий дохід та прибуток від різних видів господарської діяльності, ресурси від реалізації майна, інші внески юридичних і фізичних осіб (цільове фінансування, добродійні внески й інше.). До залучених позикових фінансових ресурсів підприємства відносяться: банківські кредити,

кредиторська заборгованість, бюджетні асигнування, страхові відшкодування, благодійні внески і т.д.

### **1.3 Особливості управління фінансовими ресурсами підприємств**

Управління як вид діяльності існує протягом усієї нашої історії. Воно виникло з того моменту, коли люди відчували потребу працювати разом. Певні форми управлінської діяльності виникли, коли справа стосувалася збору податків, організації армії та годування тих, хто сам не виробляв їжі.

В словнику слово “управляти” означає керувати, направляти діяльність кого-небудь, чого-небудь. Тому, управління – це процес впливу на кого-небудь, і що-небудь.

Крім того, слово “управління“ поєднують з діяльністю органів влади, керівних органів тощо.

Управління тому можна трактувати як процес впливу, так і систему управління суб’єктами, керованими об’єктами та управлінськими діями.

Управління в економіці – це свідоме спрямування економічних і соціальних процесів для досягнення збалансованості, пропорційності й оптимальності. Світовий досвід переконує, що в основі успіхів прогресу завжди лежать безпосередні економічні інтереси людини, дисципліна і порядок, чітка система організації та управління процесами капіталотворення, формування фондів нагромадження і споживання [12].

У фінансах підприємств управління означає процес впливу на фінансові відносини, фінансові ресурси, їх організацію для реалізації фінансової політики господарюючого суб’єкта. Крім того, управління фінансами можна визначити як сукупність всіх органів апарата управління підприємства та їх управлінських дій.

Метою фінансового управління є забезпечення необхідними фінансовими ресурсами підприємства та підвищення ефективності його фінансової діяльності.

Предметом фінансового управління є регулювання фінансових потоків. Водночас об’єктом фінансового управління є фінансові відносини у сфері

грошового обігу, кошти, що створюються та використовуються в усіх аспектах фінансово-господарської діяльності підприємства.

Суб'єктом управління фінансами підприємств є керівний та фінансовий апарат системи органів управління на підприємстві.

У практичному плані управління фінансами підприємств – це сукупність форм і методів цілеспрямованого впливу суб'єктів управління на формування і використання фінансових ресурсів.

Термін «управління фінансами» асоціюється з управлінням на рівні держави або галузі. У сучасному контексті цей термін використовується на рівні підприємства з різними організаційно-правовими формами власності. Фінансовий менеджмент — це управління фінансами підприємства з метою досягнення цілей за допомогою конкретних методів.

Управління фінансами підприємств базується на об'єктивних та суб'єктивних законах суспільного розвитку, на знанні та використанні закономірностей розподілу готового продукту і валового доходу підприємства.

Сутність поняття фінансового управління трактується як інструменти реалізації фінансів та фінансової політики, сукупність методів впливу на організацію, використання фінансових відносин і фінансових ресурсів, сукупність управлінських структур і фінансових механізмів на всіх рівнях управління підприємством.

Фінансове управління має свою систему функцій, які пропонується визначати у такому складі:

- взаємодія всіх елементів апарата управління підприємства;
- створення ефективних організаційних структур управління;
- аналіз фінансових ресурсів і фінансових відносин;
- прогнозування, планування, регулювання фінансових процесів;
- обґрунтування й прийняття оперативних фінансових рішень;
- контроль за виконанням розроблених планів та прийнятих фінансових рішень.

Вплив на фінансові відносини здійснюється за допомогою спеціальних методів:

- фінансового прогнозування;
- фінансового планування;
- фінансового регулювання;
- фінансового контролю.

Значне місце в управлінні фінансами підприємства займає прогнозування. Фінансове прогнозування – це передбачення ймовірного фінансового стану підприємства, обґрунтування показників фінансових планів. Прогнози можуть бути середньостроковими (5 – 10 років) і довгостроковими (більше 10-ти років). Фінансове прогнозування передуює стадії складання фінансових планів, розробляє концепцію фінансової політики на певний період [19].

Мета фінансового прогнозування – це визначення реально можливого обсягу фінансових ресурсів, джерел їх формування, напрямки їх використання на період, що прогнозується. Фінансові прогнози дозволяють фінансовому підрозділу підприємства намітити різні варіанти розвитку та удосконалення системи фінансових відносин, форми та методи реалізації фінансової політики.

Метою фінансового прогнозування є визначення реального обсягу коштів, джерел їх походження та напрямів їх використання на прогнозний період. Фінансове прогнозування дозволяє фінансовому відділу компанії окреслювати різні варіанти розвитку та вдосконалення систем фінансових відносин, методів та форм реалізації фінансової політики.

Фінансове прогнозування передбачає застосування різних методів, основними з яких є:

- асоціацій і аналогій;
- побудова економетричних моделей, що описують динаміку показників фінансових планів в залежності від факторів, що визначають і впливають на економічні процеси;

- кореляційно-регресивний аналіз;
- метод безпосередньої експертної оцінки;

При цьому використовується системний підхід, який залучає наступні елементи діалектичної логіки:

- об'єктивність і повноту розгляду напрямків розвитку і показників;
- аналіз економічних процесів у динаміці та розвитку;
- вивчення явищ у взаємозв'язку і взаємозалежності;
- історичний підхід.

Створення фінансових прогнозів – це дуже складне завдання. Коливання на фінансових ринках і швидкі зміни у фінансових відносинах не тільки ускладнюють прогнозування, але й підвищують його важливість. Фінансові прогнози не можуть бути зроблені з високим ступенем точності, оскільки може статися багато подій, які можуть спричинити розбіжності між реальністю та прогнозами.

Процес фінансового прогнозування зосереджується на таких аспектах:

- фінансові ресурси;
- економічний та фінансовий стан;
- фінансова політика.

Розрахунок прогнозних показників та визначення рівня фінансового становища в майбутньому здійснюється в декілька етапів (рис. 1.1).



*Рис. 1.1. Етапи фінансового прогнозування*

Перший етап – на основі аналізу показників попереднього періоду створюється аналітичний баланс та визначаються вхідні дані для розрахунку необхідних показників, класифіковані за їх важливістю.

На другому етапі вибираються основні фактори впливу для вибраного показника та визначаються допустимі межі впливу цих факторів.

Третій етап — вивчаються можливості виходу на розрахункові величини факторів.

На цих розрахунках базуються висновки про фінансовий стан (фінансові відносини), намічається стратегія дій та складається фінансовий план.

В економічній літературі планування описується як діяльність з прийняття рішень, орієнтована на майбутнє.

На підприємстві фінансове планування розглядається як діяльність збалансування та пропорційності фінансових ресурсів.

Водночас збалансованість означає оптимальне співвідношення між фінансовими ресурсами, їх джерелами та обсягами використання.

Фінансове планування є частиною загальноекономічного планування підприємства і базується на показниках соціально-економічного розвитку. Фінансове планування спрямоване на координацію діяльності всіх відділів фінансової структури підприємства.

Головним об'єктом фінансового планування є фінансові відносини і фінансові ресурси, які знаходять своє кількісне відображення в плані. Рух коштів конкретного грошового фонду виражається і закріплюється у відповідних фінансових планах.

Системи бюджетування використовуються в процесі планування діяльності підприємства в нових господарських умовах. Бюджет на рівні підприємства — це плановий документ, який відображає господарську діяльність підприємства та наслідки, пов'язані з її виконанням.

Сучасним методом фінансового планування є фінансове програмування з використанням програмно-цільового підходу. В основі цього методу лежить чітке формулювання цілей і завдань і визначення засобів їх досягнення.

Вибір програми в першу чергу визначається ресурсними факторами. При цьому враховується не лише обсяг, важливість і складність досягнення мети, але й кількість доступних ресурсів, очікуваний загальний ефект і

потенційні втрати від недосягнення.

Фінансове програмування використовується в розвинених країнах з 1960-х років. Центральним для цього є створення п'ятирічного «плаваючого» плану витрат. Плани коригуються щорічно на основі очікуваного виконання показників плану на поточний рік. При цьому показник зсувається на рік вперед у п'ятирічній шкалі. Плановими показниками є директивні значення на перший рік і орієнтовні в наступні чотири роки.

Нині в Україні використовується цільова комплексна програма, система науково-дослідних, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на досягнення мети збалансування ресурсів і виконавців. При цьому до управлінської діяльності належать також заходи, спрямовані на забезпечення виконання поставлених завдань. Тому фінансовий контроль є і має бути важливою функцією державного управління фінансами.

Сутність фінансового контролю як методу та концепції управління полягає в дослідженні, порівнянні, виявленні, виправленні та відображенні суттєвих проблем в обліку господарських операцій, їх вирішенні, усуненні порушень та вживанні заходів для запобігання у майбутньому. Під фінансовим контролем слід розуміти систему, що включає контролюючі суб'єкти, підконтрольні об'єкти та контрольні дії.

Побудова ефективної системи управління фінансами підприємства передбачає створення відповідної фінансової служби підприємства. Враховуючи обсяги і складність задач, що вирішуються на підприємстві, його фінансова служба може бути представлена:

- фінансовим управлінням – на великих підприємствах;
- фінансовим відділом – на середніх підприємствах;
- фінансовим директором або головним бухгалтером, який займається не тільки питаннями бухгалтерського обліку, але й питаннями фінансової стратегії – на малих підприємствах.

Структура фінансової служби представлена на рис. 1.2.



*Рис. 1.2. Структура фінансової служби підприємства*

На бухгалтерію покладаються обов'язки вести бухгалтерський облік підприємства та формувати його відкриту фінансову звітність у відповідності до встановлених вимог та положень.

Аналітичний відділ зобов'язаний аналізувати й оцінювати фінансовий стан підприємства, виконання планових завдань по прибутку, обсягам виробництва та реалізації, підтримувати ліквідність та рентабельність підприємства.

Відділ фінансового планування розробляє плани та бюджети підприємства (баланс доходів і видатків, бюджет руху грошових коштів, баланс активів і пасивів тощо).

Оперативний відділ виконує збір рахунків, накладних, простежує їх оплату, забезпечує ефективні взаємовідносини з банками з приводу безготівкових розрахунків та отримання готівкових коштів, контрагентами – з приводу оплати товарів, послуг, вирішення спірних питань, державою – з приводу сплати податків, обов'язкових платежів, штрафів, пені та інших заходів економічного впливу на підприємство.

Відділ по роботі з цінними паперами займається формуванням й управлінням портфелем цінних паперів, забезпечує його ефективність з позиції доходності і ризику.

Усі функції системи фінансового управління виконуються в рамках чинного законодавства та нормативних актів. У вітчизняній теорії та практиці проблематика стратегічного управління діяльністю підприємства ще не розроблена повністю. Частково це пояснюється тим, що функції стратегічного

управління вже давно покладено на державу. Крім того, вказувалося на незавершеність правового, законодавчого та економічного регулювання в державі, нестабільність законодавчої бази, відсутність практичного досвіду у фахівців[18].

Бізнес-стратегія сучасних компаній спрямована на досягнення стратегічної конкурентної переваги, оскільки управління компаніями в конкурентних умовах керує ринок. Таким чином, стратегію можна визначити як загальний план управління, спрямований на досягнення основних цілей підприємства шляхом визначення та реалізації довгострокових конкурентних переваг на цьому ринку.

Отже, управління фінансами підприємства (фінансовий менеджмент) забезпечує фінансовими ресурсами господарську діяльність, вирішує наявні фінансові протиріччя у фінансових відносинах, контролює дотримання фінансової дисципліни та спрямоване на подальший розвиток підприємства та досягнення стратегічних цілей.

### **Висновки до розділу 1**

Серед основних проблем, з якими на даному етапі зіткнулися українські підприємства, особливе місце займає проблема формування та використання фінансових ресурсів.

Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємств є власні та залучені кошти. До власних фінансових ресурсів належать: статутний капітал, амортизаційні відрахування, резерви накопичені підприємством, валовий дохід та прибуток від різних видів господарської діяльності, ресурси від реалізації майна, інші внески юридичних і фізичних осіб (цільове фінансування, добродійні внески й інше.). До залучених позикових фінансових ресурсів підприємства відносяться: банківські кредити, кредиторська заборгованість, бюджетні асигнування, страхові відшкодування, благодійні внески і т.д.

Удосконалення управління фінансовими ресурсами підприємств слід

розглядати як один з головних чинників підвищення ефективності будь-якої виробничо-господарської діяльності. Від цього залежить поліпшення позицій підприємства в конкурентній боротьбі за його стабільне функціонування та динамічний розвиток. Система управління фінансовими ресурсами підприємства може вважатися досить ефективною лише у тому разі, коли вона дає змогу не лише раціонально використовувати наявні ресурси, а й забезпечувати активний системний пошук можливостей подальшого розвитку підприємства.

## **РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»**

### **2.1 Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод»**

Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» (далі – ТДВ «Яготинський маслозавод» або Товариство). Скорочена назва: ТДВ «Яготинський маслозавод». Код ЄДРПОУ:00446003. Організаційно-правова форма: товариство з додатковою відповідальністю. Середня кількість працівників протягом 2019 року складала 948 осіб [36].

ТДВ «Яготинський маслозавод» почало свою діяльність в 1956 році. У лютому 1994 року об'єднання шляхом корпоратизації перетворене у відкрите акціонерне товариство «Яготинський маслозавод». Змінами до Статуту товариства, внесеними рішенням загальних зборів акціонерів 2011 року (протокол № 1 від 04.04.2014), було змінено найменування товариства на публічне акціонерне товариство. Наразі акціонерами товариства є фізичні та юридичні особи, які набули право власності на акції товариства у процесі приватизації, на вторинному ринку цінних паперів, а також у порядку спадкування громадян, правонаступництва юридичних осіб та у інших випадках, передбачених чинним законодавством. Держава акціями товариства не володіє.

12 квітня 2017 року черговими Загальними зборами акціонерів ПАТ «Яготинський маслозавод» (протокол № 1) прийнято рішення про припинення діяльності Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод» шляхом перетворення в Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод». Затверджено план, порядок та умови здійснення перетворення Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод» в Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод». Затверджено порядок та умови обміну акцій на частки в статутному капіталу Товариства- правонаступника. Призначено комісію з припинення (перетворення) Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод». Про затвердження Статуту Товариства з

додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» 17 квітня 2018 року відбулась зміна організаційно-правової форми підприємства: припинена державна реєстрація Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод» (скорочено ПАТ «Яготинський маслозавод»), та зареєстровано Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» (скорочено ТДВ «Яготинський маслозавод»). Державна реєстрація проведена 17.04.2018 року реєстраційний №13511450000003802 [35] .

ТДВ «Яготинський маслозавод» входить до складу групи компаній «Молочний альянс». АТ «Молочний альянс» – компанія з централізованою структурою управління фінансами, закупівлями, маркетингом, виробництвом, логістикою та продажами. До складу якої входять підприємства з виробництва сирів, цільномолочної та кисломолочної продукції, підприємства зі збору та обробки молока та молочної продукції, а також компанії, які здійснюють реалізацію продукції в Україні та за кордоном. Після приєднання до групи компаній «Молочний Альянс» у 2006 році (АТ «Молочний альянс» придбало 99% акцій підприємства) у ТДВ «Яготинський маслозавод» відбулася суттєва реконструкція і технічне переоснащення. Протягом наступних років на заводі було відкрито цех з виготовлення сухого знежиреного молока з новітніми високопродуктивними виробничими потужностями, сучасний масло-цех та сирний цех з унікальним обладнанням, розроблено нові види продукції на основі незбираного молока.

Нарощуючи потужності та обсяги виробництва, збільшувалась сировинна зона підприємства, яка на сьогодні охоплює Київську, Полтавську, Чернігівську, Житомирську, Черкаську, Вінницьку та Хмельницьку області.

Вищим органом управління ТДВ «Яготинський маслозавод» є Загальні збори учасників. Організаційна структура товариства затверджена рішенням Наглядової ради АТ «Молочний Альянс» від 04.06.18 року. Організаційна структура підприємства представлена на рисунку 2.1.

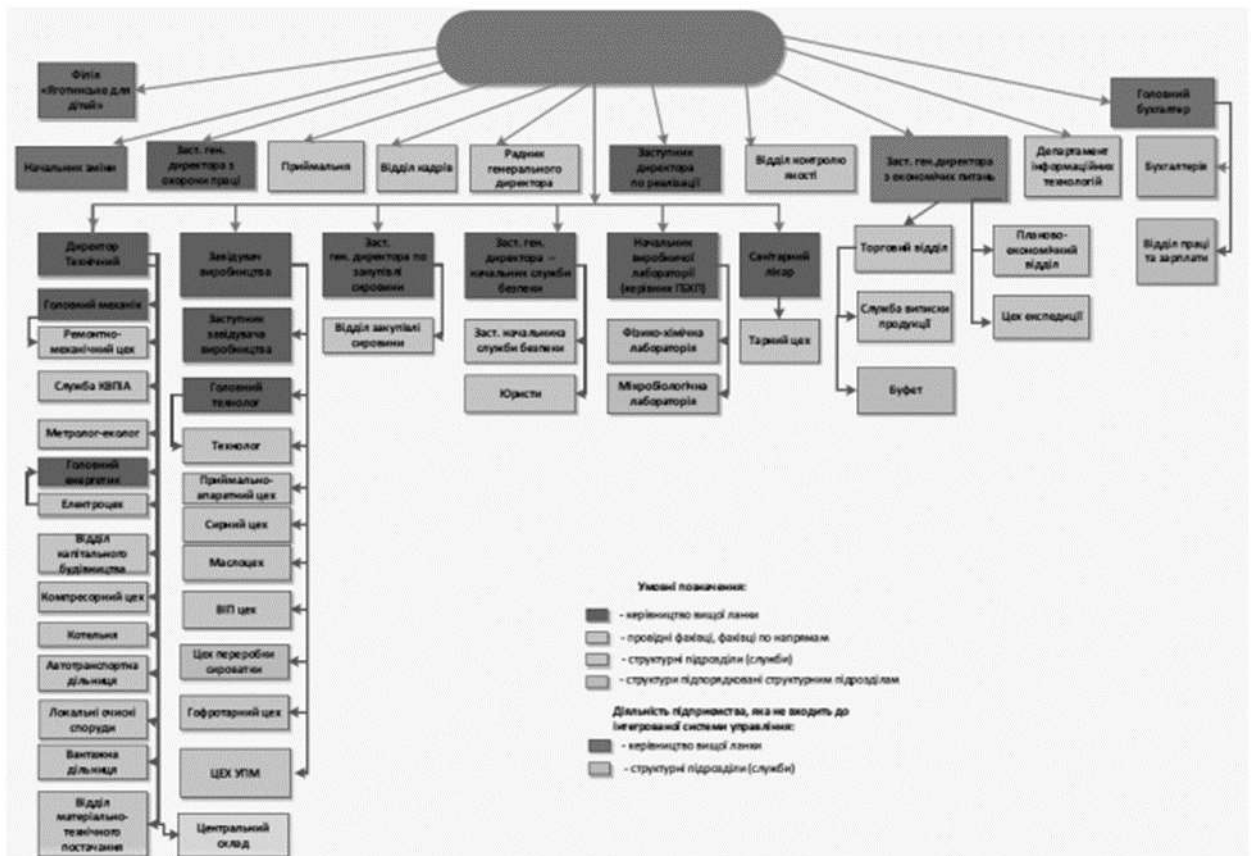


Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТДВ «Яготинський маслозавод»

Основні види діяльності:

- 10.51 – Перероблення молока, виробництво масла та сиру;
- 46.33 – Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами;
- 47.11 – Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами.

Обсяг виробництва забезпечено за рахунок випуску продукції такої номенклатури: сирно-творожна; масло вершкове; молоко питне; кисломолочна продукція в асортименті.

За 2019 рік Товариством реалізовано продукції на суму 3495741 тис. грн.. Статутний капітал товариства складає 3796716 гривень, розділений на 361592 прості іменні акції номінальною вартістю 10 гривень 50 копійок кожна. Резервний капітал формується у розмірі не менше ніж 15 відсотків статутного

капіталу Товариства шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку товариства або за рахунок нерозподіленого прибутку. ТДВ «Яготинський маслозавод» має філію «Яготинське для дітей», яка розпочала свою роботу 25 жовтня 2012 року. Це унікальний для України окремо розміщений спеціалізований завод з виробництва дитячого молочного харчування, розташований в екологічно чистому районі Київської області, поряд з територією Згурівського дендропарку. На заводі встановлено технологічно довершене обладнання зі Швеції, Італії, Німеччини, Ізраїлю, Болгарії та інших країн. Під торговою маркою «Яготинське для дітей» випускається повний асортимент молочної продукції для малят від 6 місяців. Відкриття філії говорить про ефективність управління ресурсами підприємства, оскільки розширення виробництва відбувається за рахунок прибутку [36].

На сьогоднішній день в Україні функціонує близько 350 підприємств з переробки молока, з яких 80 виробляють 90% суцільномолочної продукції. У зв'язку із значною конкуренцією на ринку можна виділити ряд лідерів, які займають найбільші частки ринку, зокрема частку експорту молочної продукції першого півріччя 2019 р. у відсотковому значенні :

- ПрАТ «Вінницький молочний завод «Рошен»» – 26%;
- ТОВ «Мілкіленд Інтермаркет» – 15%;
- ТДВ «Яготинський маслозавод» – 11%;
- ТОВ «КомоЕкспорт» – 11%;
- ДП «Лакталіс-Україна» – 9%;
- ТОВ «Доменік» – 7%;
- ТОВ «Фуд Девелопмент» – 7%;
- ПАТ «Куп'янський молочноконсервний комбінат» – 7%;
- ДП «Ружин-молоко» – 3%;
- інші – 4%.

Керівництво даних підприємств вкладає значні кошти в модернізацію виробництва та покращення якості молока та молочних продуктів, слідує та,

відповідним чином, реагує на зміни кон'юнктури ринку, постійно покращує та розширює асортимент видів продукції з метою покращення процесу виробництва продукції, збільшенням обсягів реалізації продукції та отримання чистого прибутку.

З основних трендів розвитку галузі в останні роки можна відзначити наступні:

- наслідки глибокої геополітичної та економічної кризи, що почалася в 2014 р., українським молочникам у значній мірі вже вдалося подолати. Є надія, що нижча межа у падінні виробництва і споживанні молочних продуктів в Україні вже пройдена. У поточному році, швидше за все, відбудеться збільшення випуску продукції для внутрішнього ринку, як за рахунок прогнозованої цінової стабілізації, так і за рахунок очікуваного поліпшення добробуту українців. Проте розраховувати на суттєве збільшення споживання молочних продуктів поки не варто, оскільки змінюється загальний портрет споживача, який вже не вважає молоко продуктом першої необхідності. У цих умовах зростання промислового виробництва можливе лише за певними товарними позиціями, і то лише за рахунок прогнозованого зменшення пропозиції молочної продукції домогосподарствами. Це стосується, передусім, звичайного молока, свіжого сиру, сметани, тобто таких молокопродуктів, які в цей період часу ще масово реалізуються на ринках;

- товарна і географічна структура експорту молокопродуктів за останні роки кардинально змінилася. Зараз Україна займає 18-е місце з експорту молочної продукції у світі. Нині ціна української «молочки» на 16% нижча за світову, що дає конкурентну перевагу на світовому ринку. Ключовими країнами для збуту всієї української молочної продукції стали: Польща, Білорусь, Лівія, Молдова, Грузія, які в загальній сумі забезпечили близько 70% всіх поставок. Також до складу імпортерів вітчизняної молочної продукції додалися Марокко, Туреччина, Єгипет і Нідерланди. Значним імпортером української сироватки є Китай. У списку експортерів в Китаї українські виробники займають 21-е місце. Збільшилося число поставок вершкового

масла в Нідерланди на 8,29%. У Бангладеш і Казахстан знизилася поставка молока і вершків згущених на 13,7%;

- на ринку, як і раніше, присутній значний тіньовий сегмент. Тіньовий сектор готової молочної продукції оцінюється на рівні 20-25%. Велика кількість молочної продукції на українському ринку фальсифікується, зокрема це стосується масла, сиру та інших продуктів;

- ринок молочних продуктів належить до числа висококонкурентних – кількість тільки великих гравців близько 10-15, не кажучи про численних дрібних локальних виробників, число яких перевищує кілька сотень. Така кількість гравців призводить до того, що ринок є досить «подрібленим». Виробники розширюють свої портфелі, виводячи нові продукти з молочною або кисломолочною основою, додаючи «корисність» продукту. На сьогодні найголовнішим для споживача є здорове харчування, актуальність теми здорової їжі не знижується. Потужні компанії досить швидко реагують на споживацькі переваги: зниження споживання преміум-брендів призвело до перегляду портфелів брендів і розширенню лінійки дешевих брендів; або до додавання в асортимент сімейної упаковки, що дозволяє економити; або зменшення упаковки.

Ринок молочних продуктів України демонструє стабільний приріст в гривневому еквіваленті при тому, що приріст ринку в гривневому вираженні обумовлений не тільки інфляційними моментами, але і приростом продажів у натуральному вимірі. Водночас більш глибокий аналіз ситуації на ринку і в галузі свідчить, що за 12 місяців минулого року українські компанії виробили 10,11 млн т молочної продукції, що на 1,9% менше, ніж за аналогічний період 2017 р. (10,98 млн т), при цьому 73% збору молока припадає на частку населення, а на ферми тільки 27%.

Важливою тенденцією виробництва стало підвищення вимог до якості продукції, що виробляється: у липні 2018 р. набув чинності ДСТУ 3662: 2015 «Молоко-сировина коров'яче. Технічні умови» – документ, що встановлює стандарти для молока сортів «екстра», «вищий» і «перший». Законодавче

нововведення змусило молочний бізнес переосмислити підходи до якості продукції. Фермери стали поступово відмовлятися від виробництва дешевої сировини. Державою, в 2018 р., було запропоновано програми для підтримки аграріїв. За офіційними даними, 4 348 аграрних виробників, у тому числі 60% – фермери, скористалися програмою здешевлення техніки.

Конкуруючи молокопереробні підприємства намагаються якомога повніше задовольнити потреби споживачів для отримання максимального прибутку. Більшість виробників молочних продуктів намагається отримати максимальний прибуток від реалізації своєї якісної продукції, однак на ринку є підприємства, які збагачуються шляхом обдурювання споживачів, випускаючи неякісні, а іноді й фальсифіковані молочні продукти.

Станом на кінець першого кварталу 2020 року Київська область займає п'яте місце серед областей із найвищою кількістю поголів'я молочних корів (таблиця), які належать сільськогосподарським підприємствам. Області сусіди: Полтавська, Черкаська та Чернігівська займають в цьому рейтингу провідні позиції. Вінницька, Полтавська та Житомирська області, у свою чергу, є лідерами серед інших областей за загальною кількістю молочних корів. Найбільша кількість корів у власності господарств, які належать населенню, серед областей-сусідів Київської, спостерігається у Вінницькій області, тобто ТДВ «Яготинський маслозавод» розташований в районі найінтенсивнішого розвитку молочного виробництва в Україні, що означає, що підприємство забезпечено потужною сировинною базою.

Структура постачальників молока на підприємство: основними постачальниками товарного молока – молоко, яке піддавалося попередній фізичній обробці (фільтрації, охолодженню) і може бути використано у виробництві молочної продукції є різні сільськогосподарські підприємства. Однак тепер, коли чисельність стада йде на спад, їх частка в 54 загальному обсязі виробництва молока падає. Частка господарств населення, навпаки, зростає. Проблемою такого ринкового перерозподілу стала низька якість сировини, що надходить від індивідуальних господарств населення, яка не

задовольняє вимоги ТДВ «Яготинський маслозавод» за якістю та ціною.

Індивідуальні господарства населення нині займають істотну роль в забезпечення підприємства сировинною базою молочної промисловості, незважаючи на такі недоліки, як: низька якість молока, підвищені фінансові витрати на контроль якості та транспортування сировини, яскраво виражена сезонність поставок.

Загальна схема руху товарно-матеріальних потоків у ТДВ «Яготинський маслозавод» та роль процесів постачання в ній зображена на рисунку 2.2.

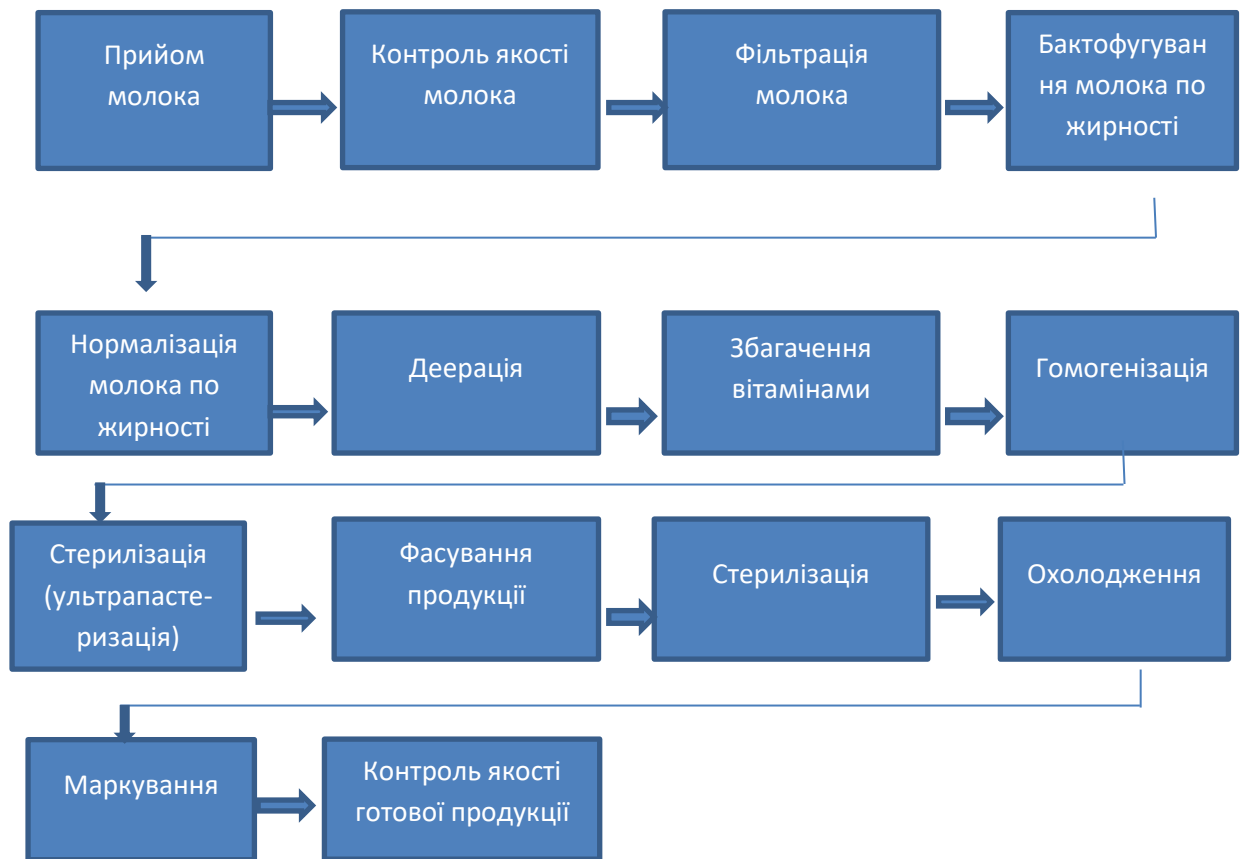


Рис. 2.2. Загальна схема руху товарно-матеріальних потоків у ТДВ «Яготинський маслозавод»

Управління матеріальними ресурсами ТДВ «Яготинський маслозавод», як і організація постачання на інших промислових молокопереробних підприємствах, спрямована на досягнення таких результатів:

- забезпечення оптимальної організації матеріальних ресурсів у сфері виробництва та обігу з метою досягнення безперервності виробничих

процесів та їх ритмічності, що є важливою умовою ефективного функціонування молокопереробного підприємства;

- постійний моніторинг співвідношення «ціна-якість» необхідних матеріальних ресурсів з метою адаптації до кон'юнктури ринків виробничих ресурсів;
- оптимізація логістичних витрат з метою зниження собівартості одиниці продукції;
- вирішення проблем складування та зберігання матеріальних ресурсів.

Планування процесу постачання у ТДВ «Яготинський маслозавод» розпочинається із встановлення потреби в матеріальних ресурсах і визначення величини завезення .

Потреба підприємства в матеріальних ресурсах визначається для виконання планів виробництва і збуту готової продукції, реалізації заходів технічного розвитку і підвищення ефективності виробництва, створення перехідних запасів.

Організація процесу постачання включає в себе збір інформації про необхідну продукцію; аналіз всіх джерел задоволення потреб в матеріальних ресурсах з метою вибору найбільш оптимального, укладання з постачальниками господарських договорів на поставку одержання й організацію завезення реальних ресурсів.

Наступним етапом є безпосереднє здійснення процесу постачання, який передбачає проведення заходів щодо закупівлі, транспортування, складування матеріальних ресурсів та їх належного зберігання.

Завершальним етапом є контроль за процесом постачання, який здійснюється на основі контролю за виконанням договірних зобов'язань постачальників , дотриманням ними термінів постачання, вхідного контролю за якістю матеріальних ресурсів, аналізу діяльності постачальницької служби і підвищення її ефективності [35].

## 2.2 Аналіз фінансово-економічної діяльності

Обсяг виробництва ТДВ «Яготинський маслозавод» забезпечено за рахунок випуску продукції такої номенклатури: молоко питне; кисломолочна продукція; сирно-творожна продукція. За 2020 рік ТДВ реалізовано продукції на суму 2 205 792 тис. грн. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

### Обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2020 році

Основний вид продукції	Обсяг виробництва		Обсяг реалізованої продукції	
	у натуральній формі, т	у грошовій формі, тис. грн	у натуральній формі, т	у грошовій формі, тис. грн
Молоко питне	48214	834000	49688	861313
Кисломолочна продукція	30609	883622	34576	1021813
Сирно-творожна продукція	3318	268511	3733	322666

На рисунках 2.3 та 2.4 відображено структуру основних видів продукції ТДВ «Яготинський маслозавод».

Аналіз обсягів і структури виробництва та реалізації основних видів продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» показав, що найбільша доля припадає на питне молоко – 56,8%. Таким чином, в натуральному виразі обсяги виробництва даного виду продукції майже в два рази перевищують обсяги виробництва сумарно всіх інших видів товарів підприємства. Проте, якщо порівнювати обсяги реалізації у грошовій формі, то доля питного молока становитиме 50,1% .

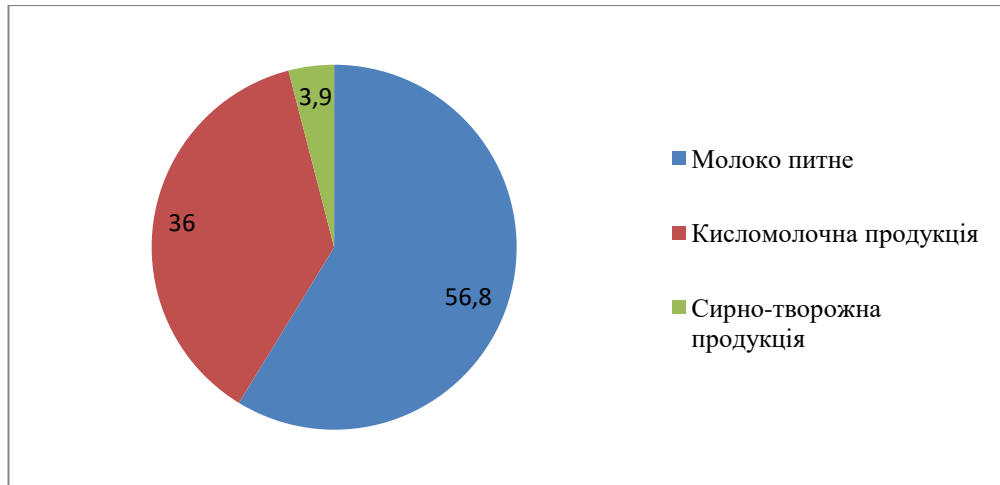


Рис. 2.3. Структура виробництва основних видів продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2020 рік, %

*Джерело: розроблено автором*

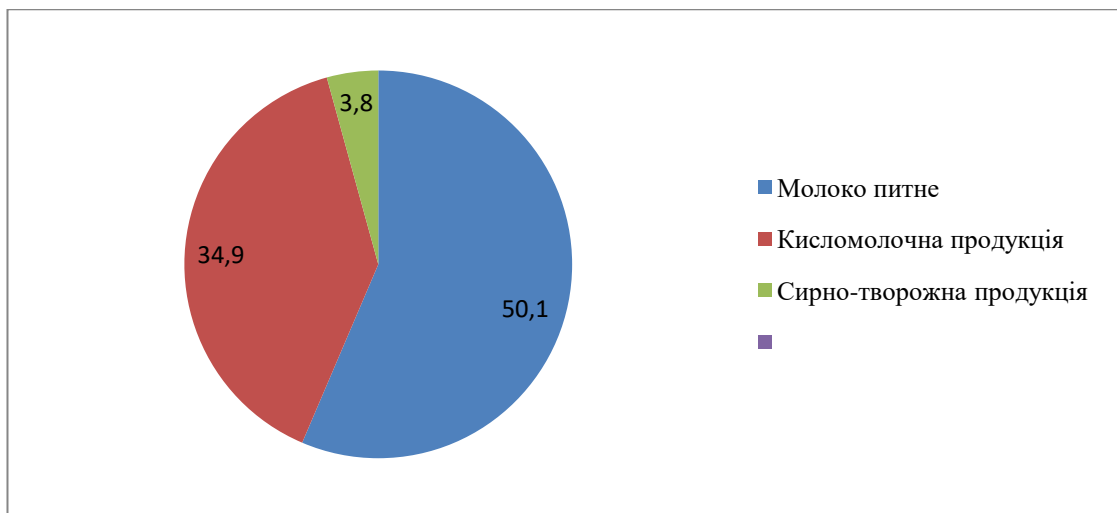


Рис. 2.4. Структура реалізації основних видів продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2020 рік, %

*Джерело: розроблено автором*

Для обліку та складання звітності основні засоби поділяються на наступні класи (групи):

- земельні ділянки;
- будівлі, споруди і передавальні пристрої;
- машини та обладнання (у т.ч. обчислювальна техніка);
- транспортні засоби;
- інструменти, прилади, інвентар (меблі);

- інші основні засоби.

Первісна оцінка об'єктів всіх груп основних засобів здійснюється за собівартістю; попередньо оцінені витрати на демонтаж, переміщення об'єкта та відновлення території, зобов'язання за якими товариство на себе бере. Дооцінка основних засобів здійснюється за собівартістю мінус будь-яка накопичена амортизація та будь-які накопичені збитки від зменшення корисності. Прибуток і збитки від вибуття активів визначаються шляхом порівняння отриманих коштів і балансової вартості цих активів і визнаються в звіті про фінансові результати (табл. 2.2) [17].

Таблиця 2.2

### Основні засоби ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2020 рік, тис. грн.

Найменування основних засобів	Власні основні засоби		Всього основних засобів	
	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду
Виробничого призначення	288984	299742	288984	323375
Будівлі та споруди	69176	82509	69176	82509
Машини та обладнання	177766	182444	177766	182444
Транспортні засоби	1623	1174	1623	24144
Земельні ділянки	0	155	0	818
Інші	40419	33460	40419	33460
Усього	288984	299742	288984	323375

Амортизація основних засобів нараховується із застосуванням прямолінійного методу. Строки корисного використання встановлюються для кожного об'єкта основних засобів окремо. Середні строки корисного використання для груп основних засобів становлять: будинки та споруди – 15 років; машини та обладнання – 10 років; транспортні засоби – 9 років; інші основні засоби – 5 років. Первісна вартість основних засобів на кінець звітного періоду: 555394 тис. грн., ступінь зносу основних засобів: 46,03%, ступінь використання основних засобів: 100%, сума нарахованого зносу: 255652 тис. грн. Суттєвих змін у вартості основних засобів немає.

Наступним етапом є аналіз обсягів зобов'язань ТДВ «Яготинський

маслозавод», які складаються з: довгострокових зобов'язань, короткострокових кредитів банку, поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, короткострокової заборгованості за розрахунками з бюджетом тощо [20] (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Зобов'язання та забезпечення ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2020 рік, тис. грн.**

Види зобов'язань	Дата виникнення	Непогашена частина боргу	Дата погашення
Кредити банку	27.12.2020	127000	08.01.2021
Відсотки по кредитах	04.12.2020	2238	03.01.2021
Зобов'язання за цінними паперами	x	205550	X
У тому числі за облігаціями:	x	205550	x
Серія С	01.12.2015	99194	18.11.2025
Серія D	01.03.2016	98330	16.02.2026
Відсотки по облігаціях	31.12.2020	5380	10.03.2021
Премія по облігаціях	31.12.2020	2646	16.02.2026
Податкові зобов'язання	x	14344	x
Інші зобов'язання та забезпечення	x	479626	x
Усього зобов'язань та забезпечень	x	828958	x

Таким чином, відповідно до проведеного аналізу, робимо висновок, що ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом 2019-2020 років працювало з достатньою ефективністю. Підприємство є прибутковим, характеризується стійкою позицією на ринку. Разом з тим компанія продовжує вишукувати можливості покращення своїх фінансово-економічних показників для задоволення попиту споживачів на свою продукцію.

Необхідною умовою ефективного функціонування будь-якого підприємства на ринку є своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану, оскільки жоден власник не повинен нехтувати можливостями збільшення прибутковості підприємства, які можна виявити підчас аналізу фінансового стану. Використовуючи горизонтальний аналіз балансу, проведемо оцінку основних техніко-економічних показників діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 рр. (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

**Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 рр., тис. грн.**

Найменування показника	Роки			Відхилення			
				абсолютне, +/-		відносне, %	
	2019	2020	2021	2020/ 2019	2021/ 2020	2020/ 2019	2021 / 2020
Обсяг виробленої продукції, т	82007	82141	80988	134	-1153	0,16	- 1,40
Чистий дохід від реалізації продукції	3201672	3160485	3166323	249069	5838	8,4	0,18
Середньорічна вартість основних засобів	768864	834000	867421	65136	33421	8,47	4,01
Фондовіддача, грн./грн	12,66	10,74	8,45	-1,92	-2,29	-15,17	- 21,3 0
Адміністративні витрати	26531	33139	33076	6608	-63	24,91	- 0,19
Середньорічна вартість активів	551216	883622	826262,7	332406	- 57359, 3	60,30	- 6,49
Середньорічна вартість власного капіталу	329687	268511	300753	-61176	32242	-18,56	12,0 1
Валовий прибуток	859321	593733	508455	- 265588	-85278	-30,91	- 14,3 6
Собівартість реалізованої продукції	2342351	2566752	2657868	224401	91116	9,58	3,55
Витрати на збут	446501	246123	239378	- 200378	-6745	-44,88	- 2,74
Витрати на 1 грн. продукції, коп.	72,38	75,34	88,25	3,06	12,91	4,22	14,6 2
Прибуток від операційної діяльності	367869	297379	223338	-70490	-74041	-19,16	- 24,9 0
Чистий прибуток (збиток)	253732	184741	129547	-68991	-55194	-27,19	- 29,8 8

*Джерело: розраховано автором на основі додатків А, Б, В, Г, Д, Е*

За досліджуваний період підприємство наростило обсяги виробництва на 9,35%, що у натуральному виразі складає 7025 т. Чистий дохід від реалізації продукції за 2019-2021 рр. зростав, навіть з урахуванням значного зростання

собівартості продукції на 38,16% за весь період. Валовий прибуток зріс на 42,21%, порівнюючи з виручкою, можна зробити висновок, що підприємство ефективно оптимізувала свої витрати. Фондовіддача мала тенденцію до зниження, оскільки разом із доходом значно зростала і вартість основних засобів. Значний приріст також спостерігається у вартості основних засобів та власного капіталу, тобто підприємство витрачається на свій розвиток.

Також, не зважаючи на те що собівартість реалізованої продукції зросла на 25,03% у 2021 році в порівнянні з 2019 роком, прибуток від реалізації продукції зріс на 13,78% за рахунок значного зростання чистого доходу від реалізації продукції (пов'язано з підняттям цін на продукцію), але зросли витрати на 1 гривню реалізованої продукції, що свідчить про підвищення адміністративних та збутових витрат. Динаміка показників свідчить про те, що продукція підприємства користується попитом, який з кожним роком зростає.

Попри зростання повних витрат на виробництво та реалізацію продукції, чистий прибуток має негативну динаміку, проте у 2021 році склав 129547 тис. грн., що означає зростання на 12,29% у порівнянні з 2019 роком, але зниження на 27,19% у порівнянні з 2020 роком. Проте загальна динаміка показників свідчить про достатньо ефективну роботу підприємства протягом 2019-2021 років.

Проведемо аналіз ефективності трудових ресурсів підприємства в період з 2019 по 2021 р. (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

**Динаміка показників трудових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод»  
за 2019-2021 рр.**

Показник	Роки			Абс. відхил., +/-		Відносн. відхил., %	
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020	2020/2019	2021/2020
Середньооблікова чисельність штатних працівників, осіб	908	897	984	-11	51	-1,21	5,69
Фонд оплати праці працівників, тис. грн.	74980	109285	147942	34305	38657	45,75	35,37
Продуктивність праці, тис. грн./особу	2977	3565,3	3687,5	588,3	122,2	19,76	3,43

## Продовження таблиці 2.5

Середньомісячна оплата праці, грн./особу	6873,9	10141,5	13004,7	3267,6	2863,2	47,54	28,23
--	--------	---------	---------	--------	--------	-------	-------

Джерело: розраховано автором на основі додатків Б, Г, Е

Проведений аналіз свідчить, що в 2021 році підприємство підвищило чисельність свого персоналу на 5,69% в порівнянні з попереднім роком. За рахунок цього, а також певних зовнішніх чинників (таких як зростання рівня мінімальної заробітної плати), зріс фонд заробітної праці на 38 657 тис. грн, тобто на 35,37% в порівнянні з 2020 роком і на 97,31%, майже у два рази, у порівнянні з 2019 роком. Враховуючи це, присутня позитивна динаміка зростання середньомісячної заробітної плати по підприємству, яка у 2021 році зросла на 89,19% в порівнянні з 2019 роком і на 28,23% з 2020 роком.

Також із збільшенням середньооблікової чисельності та виручки зросла і продуктивність праці на 23,87% у 2021 році в порівнянні з 2019 роком, що означає збільшення обсягу вироблених благ за рахунок збільшення трудовитрат. У цілому динаміка показників трудових ресурсів за досліджуваний період має виключно позитивну тенденцію як для підприємства, так і для працівників.

Розглянемо показники динаміки структури операційних витрат на виробництво продукції у ТДВ «Яготинський маслозавод» (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

**Показники динаміки операційних витрат на вироблену продукцію у ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 роки, тис. грн.**

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %	
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020	2020/2019	2021/2020
Матеріальні витрати	1763122	1944364	2068674	181242	124310	10,28	6,39
Витрати на оплату праці	74980	109285	147942	34305	38657	45,75	35,37
Відрахування на соціальні заходи	16408	23122	29646	6714	6524	40,92	28,22

## Продовження таблиці 2.6

Амортизація	27668	37373	56513	9705	19140	35,08	51,21
Інші операційні витрати	343904	417386	545613	73482	128227	21,37	30,72
Разом	2226082	2531530	2848388	305448	316858	13,72	12,52

Джерело: розраховано автором на основі додатків Б, Г, Е

Отже, найбільшу питому вагу у структурі операційних витрат займають матеріальні витрати. Зростання матеріальних витрат, за досліджуваний період, відбулося за рахунок підвищення цін на матеріальні ресурси. Витрати на оплату праці також мали тенденцію до збільшення, це зумовлено зростанням мінімальної заробітної платні. Відрахування на соціальні, інші операційні витрати, а також амортизація протягом аналізованого періоду теж зросли.

Отже, матеріальні витрати у 2021 році значно зросли і це веде до збільшення собівартості продукції. Проте зростання витрат на оплату праці та соціальні відрахування зумовлено зовнішніми факторами, які не залежать від підприємства.

### 2.3 Оцінка фінансового стану підприємства

Розрахуємо показники ліквідності, а саме коефіцієнт покриття, швидкої та абсолютної ліквідності, чистий оборотний капітал ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 рр. (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

#### Показники ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 рр.

Показник	Нормативне значення	Роки			Абсолютне відхилення, +/-	
		2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020
Коефіцієнт покриття	> 1	1,9	1,4	1,6	-0,5	0,2
Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,6	1,5	1,2	1,4	-0,3	0,2
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,35	0,04	0,1	0,03	0,06	-0,07
Чистий оборотний капітал, тис.грн	> 0	308472	251999	346778	-56437	94779

Джерело: розраховано автором на основі додатків А, В, Д

Враховуючи отримані результати, показники ліквідності відповідають нормативним значенням, тобто підприємство ефективно використовує свої власні оборотні кошти. Коефіцієнт покриття мав тенденцію до незначного зниження за досліджуваний період, проте залишається в межах нормативу, що свідчить про здатність підприємства відповідати за поточні зобов'язання за рахунок власних оборотних активів. Щодо коефіцієнту швидкої ліквідності, то теж прослідковується певна негативна динаміка, але все залишається в межах норми, що свідчить про здатність підприємства вчасно погасити короткострокові зобов'язання за допомогою високоліквідних активів. Однак, коефіцієнт абсолютної ліквідності не відповідає нормативному значенню, але не можна відразу робити негативні висновки про можливості підприємства негайно погасити свої борги, тому що малоімовірно, щоб всі кредитори підприємства одночасно пред'явили б йому свої вимоги. Загалом негативна динаміка може відбуватися через погіршення збуту продукції, зменшення частки грошових засобів та короткострокових цінних паперів, також це призводить до зниження спроможності сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність [29].

Проаналізуємо показники фінансового стану та платоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 рр. (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

### Показники фінансового стану та платоспроможності

#### ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 рр.

Показник	Нормативне значення	Роки			Абсолютне відхилення, +/-	
		2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020
Коефіцієнти фінансової стійкості	0,7-0,9	0,6	0,5	0,6	-0,1	0,1
Коефіцієнт фінансового левериджу	1 і більше	1,4	1,7	1,6	0,3	-0,1
Коефіцієнт загальної платоспроможності	1-3	1,9	1,4	1,6	-0,5	0,2

Джерело: розраховано автором на основі додатків А, В, Д

Аналіз показників фінансового стану та платоспроможності показав, що ТДВ «Яготинський маслозавод» має високу платоспроможність, проте не всі показники відповідають нормативному значенню, що означає зменшення фінансової стійкості та наявність певного ризику втратити платоспроможність. Коефіцієнт фінансового левериджу в межах норми хоч і має негативну тенденцію до зниження, тобто підприємство здатне забезпечити свої основні засоби власними джерелами фінансування.

Коефіцієнт загальної платоспроможності так само в межах норми хоч і має негативну динаміку, отже підприємство здатне своєчасно та в повному обсязі відповідати перед своїми кредиторами. Проте коефіцієнт фінансової стійкості за усі досліджувані роки не був у межах нормативу, лише наближені значення. Це свідчить про недостатню фінансову стійкість у довгостроковій перспективі, проте таке значення може пояснюватися активною діяльністю підприємства, в такому разі дане значення має нормативне значення і загальний фінансовий стан та платоспроможність ТДВ «Яготинського маслозавод» відповідає усім нормативним значенням і здатне відповідати за свої коротко- та довгострокові зобов'язання і має фінансову стійкість як у коротко- так і у довгостроковій перспективі. Але з урахуванням негативної динаміки показників підприємству варто звернути увагу на покращення фінансового стану та платоспроможності або для початку підтримувати існуючий рівень.

Проаналізуємо показники ділової активності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 рр. (табл. 2.9).

*Таблиця 2.9*

**Показники ділової активності ТДВ «Яготинський маслозавод»  
за 2019-2021 рр.**

Показник	Нормативне значення	Роки			Абсолютне відхилення, +/-	
		2019	2020	2021	2020/ 2019	2021/ 2020
Коефіцієнт оборотності активів	збільшення	3,25	2,94	2,72	-0,31	-0,22

## Продовження таблиці 2.9

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	збільшення	6,00	5,19	4,55	-0,81	-0,64
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	збільшення	60	69	79	9	10
Строк погашення креди-торської заборгованості, днів	збільшення	41	54	62	13	8
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	збільшення	18,15	20,07	23,52	1,92	3,45
Коефіцієнт оборотності основних засобів	збільшення	12,47	11,08	11,66	-1,39	0,58
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	збільшення	8,49	7,48	7,11	-1,01	-0,37

*Джерело: розраховано автором на основі додатків А, Б, В, Д, Г, Е*

Дослідження ділової активності підприємства показало, що в цілому ситуація на підприємстві позитивна, але більшість показників за досліджуваний період мають тенденцію до погіршення. Зросли строки погашення кредиторської та дебіторської заборгованостей, підприємство неефективно використовує власний капітал, також негативна динаміка оборотності основних засобів вказує на зменшення обсягу реалізації або високу вартість капіталовкладень. Найбільш позитивну динаміку має коефіцієнт оборотності матеріальних запасів, це говорить про зменшення обсягів неліквідних статей оборотних активів, що сприяє покращенню структури оборотних активів підприємства в цілому та підвищенню рівня його фінансової стійкості.

Отже, здійснивши аналіз основних техніко-економічних показників можемо сказати, що підприємство здійснює достатньо ефективну роботу протягом аналізованого періоду.

#### **2.4 Аналіз фінансових ресурсів підприємства**

Фінансовий стан – це найважливіша характеристика економічної діяльності підприємства у зовнішньому середовищі. Він визначає

конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловому співробітництві, оцінює, якою мірою економічні інтереси самого підприємства та його партнерів можуть бути досягнуті. Тому можна вважати, що основне завдання аналізу фінансового стану – показати стан підприємства для внутрішніх та зовнішніх споживачів, кількість яких при розвитку ринкових відносин значно зростає.

Фінансова стійкість вважається однією з найважливіших груп показників стабільності підприємства. Про фінансову стійкість можна говорити, якщо рівень доходів організації перевищує рівень її витрат. Якщо підприємство може вільно розпоряджатися своїми коштами, ефективно їх використовувати, якщо воно має налагоджений механізм постійного виробництва та продажу товарів, можна вважати таке підприємство фінансово стійким.

Оцінювати фінансове становище підприємства можна як і довгостроковій перспективі, так і у короткостроковій. Для короткострокової перспективи пріоритетними для оцінки характеристиками будуть мобільність підприємства та його платоспроможність. Для довгострокової перспективи важливіша фінансова стійкість підприємства.

Фінансова стійкість – це здатність підприємства підтримувати своє існування та безперебійну роботу завдяки наявності певних вільних коштів та збалансованості фінансових потоків. Крім виробництва певної продукції або надання послуг, до діяльності підприємства слід зарахувати також обслуговування отриманих кредитів. Фінансова стійкість підприємства означає, що воно буде платоспроможним протягом тривалого часу [9].

Фінансову стійкість оцінюють, спираючись на абсолютні та відносні показники.

Абсолютні показники – стан фінансових запасів, а також джерела, що їх покривають.

Проведемо аналіз абсолютних показників фінансової стійкості та відобразимо їх у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

**Абсолютні показники фінансової стійкості ТДВ «Яготинський  
маслозавод», 2019-2021 рр.**

Найменування показника	Абсолютна величина по роках, тис.грн.			Абсолютне відхилення по роках, тис.грн.			Відносне відхилення по роках, %		
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020	2021/2019	2020/2019	2021/2020	2021/2019
1. Власний капітал	454715	528350	592784	73635	64434	138069	116,19	112,20	130,36
2. Необоротні активи	366209	400715	521959	34506	121244	155750	109,42	130,26	142,53
3. Власні обігові кошти	88506	127635	70825	39129	-56810	-17681	144,21	55,49	80,02
4. Довгострокові зобов'язання	163493	219143	201451	55650	-17692	37958	134,04	91,93	123,22
5. Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	251999	346778	272276	94779	-74502	20277	137,61	78,52	108,05
6. Короткострокові кредити та позики	599742	609615	755170	9873	145555	155428	101,65	123,88	125,92
7. Загальний обсяг основних джерел покриття запасів	454715	528350	592784	73635	64434	138069	116,19	112,20	130,36
8. Запаси	111350	106923	166210	-4427	59287	54860	96,02	155,45	149,27
9. Надлишок або нестача власних оборотних коштів	-22844	20712	-95385	43556	-116097	-72541	-90,67	-460,53	-417,55

## Продовження таблиці 2.10

10. Надлишок або нестача власних коштів і довгострокових зобов'язань	14064 9	23985 5	10606 6	9920 6	- 13378 9	- 3458 3	170,5 3	44,22	75,41
11. Надлишок або нестача основних джерел покриття запасів	34336 5	42142 7	42657 4	7806 2	5147	8320 9	122,7 3	101,2 2	124,2 3
12. Запас стійкості фін.стану, днів	38,6	48	48	9,4	0	9,4	124,3 3	101,0 3	124,3 3
13. Надлишок або нестача коштів на 1 грн. запасів	3,08	3,94	2,57	1	-1	-0,51	127,8 2	65,12	83,44

*Джерело: складено автором*

Проведений аналіз у табл. 2.10 дає можливість зробити наступні висновки.

Результати аналізу фінансової стійкості підприємства за абсолютними показниками джерел фінансування запасів складені за даними балансу та була використана форма статистичної звітності «Звіт про фінансові результати» у якій наводяться дані про результати діяльності підприємства.

Відносна простота цієї методики робить її доступною для використання як у зовнішньому, так і внутрішньому аналізі фінансового стану підприємства. Однак відомо, що чим простіший інструмент для вимірювання, тим менша його точність. У цьому полягає основний недолік розглянутої методики. Її застосування, як правило, обмежується експрес-аналізом, який проводиться для попередньої оцінки фінансової стійкості підприємства.

За проведеним аналізом можна зробити висновок про те, що всі значення абсолютних показників фінансової стійкості здебільшого зменшувались, а не зростали, що може свідчити про передкризовий стан підприємства.

Підприємство володіє власними оборотними коштами, проте за 2019-

2021 рр. даний показник скорочується і на кінець 2021 р. становить 70825 тис. грн., що є негативною тенденцією.

Надлишок або нестача основних джерел покриття запасів – це важливий показник фінансування підприємства. Можемо судити про зростання даного показника із 343365 тис. грн. у 2019 р. до 426574 тис. грн. у 2021 р., що є позитивною динамікою.

Проаналізуємо відносні показники фінансової стійкості ТДВ «Яготинський маслозавод» та внесемо дані до табл. 2.11.

Таблиця 2.11

**Відносні показники фінансової стійкості, 2019- 2021 рр.**

Показники	Роки			Абсолютне відхилення			Реком.знач.
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020	2021/2019	
Коеф.забезпечення оборотних активів власними коштами	0,10	0,13	0,07	0,03	-0,06	-0,03	>0,5
Коеф.маневреності власних оборотних коштів	0,15	0,26	0,27	0,11	0,01	0,12	Збільшення
Коеф.довгострокового залучення позикових коштів	0,33	0,22	0,28	-0,11	0,06	-0,5	Зменшення
Коеф.мобільності	2,33	2,39	1,97	0,06	-0,42	-0,36	>0,5
Індекс постійного акиву	0,81	0,76	0,88	-0,05	0,12	0,7	Зменшення
Коеф.фін.незалежності	0,37	0,39	0,38	0,02	-0,01	0,01	>0,5
Коеф.фін.залежності	2,68	2,57	2,61	-0,11	0,05	-0,07	<2,0
Коеф.фін.ризик	1,40	1,57	1,61	0,17	0,05	0,21	<0,2
Коеф.концентрації позикового капіталу	0,63	0,61	0,62	-0,02	0,01	-0,01	<1,0
Коеф.фін.стійкості	0,72	0,64	0,62	-0,08	-0,02	-0,10	>1,0

Джерело: складено автором

Коефіцієнт фінансового ризику (табл. 2.11) характеризує структуру фінансових ресурсів підприємства. Розраховується як частка при діленні суми позикових коштів на суму власного капіталу. Максимально допустиме значення цього показника становить 1 (що передбачає рівність позикових та власних коштів). Даний показник має позитивну динаміку та збільшується за 2019-2021 рр.

Коефіцієнт незалежності (коефіцієнт концентрації власного капіталу) характеризує частку коштів, вкладених власниками підприємства у загальну

вартість майна.

Мінімальне значення коефіцієнта незалежності орієнтовно оцінюється на рівні 0,5, що передбачає забезпеченість позикових коштів власними, тобто, реалізувавши майно, сформоване з різних джерел, підприємство зможе погасити зобов'язання. Значення даного показника має негативну динаміку у 2019-2021 рр. і становить менше 0,5, наприклад у 2019 р. – 0,37, а в 2021 р. – 0,38, що свідчить про скорочення власних коштів вкладених власниками у розвиток підприємства.

Коефіцієнт маневреності власних коштів характеризує ступінь мобільності використання власного капіталу. Коефіцієнт маневреності показує частку власних коштів, вкладених у оборотні активи. Чітких рекомендацій у значенні цього коефіцієнта немає, але вважається, що його значення має бути не менше 0,2, що дозволить забезпечити достатню гнучкість у використанні власного капіталу. Для оцінки коефіцієнта маневреності необхідно порівняти його значення із рівнем минулих періодів, середньогалузевим значенням або рівнем у найближчих конкурентів. За даним показником прослідковується позитивна динаміка у 2019-2021 рр. зростання на 0,27 п.п., що свідчить про ефективне вкладання власних оборотних коштів.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу характеризує частку позикових ресурсів у пасиві балансу та визначається як співвідношення позикового капіталу до валюти балансу. Так, даний відповідає нормативному значенню і становить менше 1, проте є доволі значним, що свідчить про певну залежність підприємства від кредиторів.

Підприємство вважається ліквідним, якщо може погасити свою короткострокову кредиторську заборгованість за допомогою реалізації оборотних активів.

Підприємство може бути ліквідним більшою чи меншою мірою, тому що оборотні активи включають різні види, де є легкорезалізовані, наприклад, готівка, дебіторська заборгованість, поточні інвестиції та важкорезалізовані активи, до яких варто віднести основні засоби, нематеріальні

активи, довгострокові фінансові інвестиції, тощо [17].

За рівнем ліквідності оборотні активи можна умовно поділити кілька груп.

В економічному аналізі застосовується система фінансових коефіцієнтів, що виражають ліквідність підприємства.

Проведемо аналіз показників ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 рр. та відобразимо результати аналізу у табл. 2.12.

*Таблиця 2.12*

**Показники ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод», 2019-2021 рр**

Найменування показника	Норматив	Роки			Абсолютне відхилення		
		2019	2020	2021	2020/ 2019	2021/ 2020	2021/ 2019
Коеф.ліквідності коштів у розрахунках	-	1,18	1,36	1,13	0,18	-0,24	-0,05
Коеф.ліквідності запасів	-	0,19	0,18	0,22	-0,01	0,04	0,03
Коеф.співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	-	0,56	0,50	0,61	-0,06	0,11	0,05
Загальний показник платоспроможності	-	0,77	0,81	0,70	0,04	-0,11	-0,07

*Джерело: складено автором*

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (коефіцієнт терміновості) обчислюється як відношення грошових коштів і короткострокових цінних паперів, що швидко реалізуються, до короткострокової кредиторської заборгованості. Цей показник дає уявлення, яка частина цієї заборгованості може бути погашена на дату складання балансу. Допустимими вважаються значення цього коефіцієнта не більше 0,2 – 0,35. Даний показник у досліджувані 3 роки має менші значення, 0,055-0,014 у 2019-2021 рр., відповідно. Таке значення свідчить про недостатність грошових коштів для покриття кредиторської заборгованості підприємства.

Коефіцієнт швидкої ліквідності обчислюється як відношення коштів, швидкоореалізованих короткострокових цінних паперів та дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань. Цей показник відображає ту частину

короткострокових зобов'язань, яка може бути погашена не тільки за рахунок наявних грошових коштів та цінних паперів, а також за рахунок очікуваних надходжень за відвантажену продукцію, виконані роботи або надані послуги (тобто за рахунок дебіторської заборгованості). Рекомендованим значенням цього показника є значення – 0,6-0,8. Слід пам'ятати, що обґрунтованість висновків з даного коефіцієнта значною мірою залежить від «якості» дебіторської заборгованості, тобто від термінів її виникнення і фінансового становища дебіторів. Велика питома вага сумнівної дебіторської заборгованості погіршує фінансове становище організації.

Коефіцієнт поточної ліквідності чи коефіцієнт покриття характеризує загальну забезпеченість організації оборотними засобами. Це відношення фактичної вартості всіх оборотних засобів (активів) до короткострокових зобов'язань (пасивів).

Цей показник дозволяє встановити, у якій мірі оборотні активи покривають короткострокові зобов'язання (пасиви). Значення цього показника має становити щонайменше 1-2. Динаміка даного показника на ТДВ «Яготинський маслозавод» є позитивною і коливається у межах 1,42-1,36 за досліджуваний період.

Якщо коефіцієнт поточної ліквідності наприкінці звітної періоду має значення менше двох, а коефіцієнт забезпеченості організації власними оборотними коштами наприкінці звітний період має значення менше 0,1, то структура балансу організації визнається незадовільною, а сама організація неплатоспроможною.

На поточну платоспроможність підприємства безпосередній вплив має ліквідність її оборотних активів (можливість перетворити їх у грошову форму або використувуватиме зменшення зобов'язань).

Наступним етапом є аналіз ліквідності балансу. При аналізі ліквідності балансу проводиться порівняння активів, згрупованих за рівнем їх ліквідності, із зобов'язаннями за пасивом, згрупованими за термінами їх погашення. Ліквідність балансу – це рівень покриття зобов'язань підприємства його

активами, швидкість перетворення яких у гроші відповідає терміну погашення зобов'язань.

Зміна рівня ліквідності також можна оцінити за динамікою величини власних оборотних засобів фірми. Оскільки ця величина є залишком коштів після погашення всіх короткострокових зобов'язань, її зростання відповідає підвищенню рівня ліквідності.

Для оцінки ліквідності активи групуються на 4 групи за рівнем ліквідності, а пасиви групуються за рівнем терміновості погашення зобов'язань.

Основною метою аналізу ліквідності підприємства є отримання найбільш інформативних параметрів, що дають об'єктивну та точну картину фінансового стану підприємства, змін у структурі активів та пасивів у розрахунках з дебіторами та кредиторами.

Основними завданнями аналізу ліквідності є:

- своєчасна та об'єктивна діагностика фінансового стану підприємства, встановлення його «больових точок» та вивчення причин їх утворення;
- пошук резервів покращення фінансового стану підприємства, його ліквідності;
- розробка конкретних рекомендацій, щодо вкладання у активи, які матимуть більшу віддачу;
- прогнозування можливих фінансових результатів та розробка моделей фінансового стану за різноманітних варіантів використання ресурсів.

Аналіз ліквідності набуває важливого значення за умов фінансової кризи, коли можливе банкрутство підприємства та його ліквідація. Суть аналізу ліквідності балансу полягає у порівнянні коштів за активом, згрупованих за ступенем їх ліквідності та розташованих у порядку їх зменшення, із зобов'язаннями за пасивом, згрупованими за термінами їх погашення та розташованими у порядку зростання термінів. Якщо за такого порівняння частини активу дають суми, достатні на погашення зобов'язань, баланс вважається ліквідним, а підприємство платоспроможним [38].

Проведемо аналіз ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 рр. да розмістимо дані у табл. 2.13.

Таблиця 2.13

## Ліквідність балансу ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 рр.

Актив	Сума, тис.грн.			Пасив	Сума, тис.грн.			Платіжний надлишок або нестача, тис.грн.			Покриття зобов'язань, %		
	2019	2020	2021		2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
1. Найбільш ліквідні активи (А1)	33152	19270	10217	1. Негайні пасиви (П1)	392624	411351	514851	-359472	-392081	-504634	8,4	4,7	2,0
2. Активи, що швидко реалізуються (А2)	706041	829873	849588	2. Короткотрочкові пасиви (П2)	207118	198264	240319	498923	631609	609269	340,9	41,86	35,35
3. Активи, що реалізуються повільно (А3)	112548	107250	167641	3. Довгострокові пасиви (П3)	163493	219143	201451	-50945	-111893	-33810	68,8	48,9	83,2
4. Активи, що важко реалізуються (А4)	366209	400715	521959	4. Постійні пасиви (П4)	454715	528350	592784	88506	127635	70825	12,42	13,19	11,36
Баланс	1217950	1357108	1549405	Баланс	1217950	1357108	1549405	x	x	x	x	x	x

Джерело: складено автором

Проведений аналіз (табл. 2.13) дає можливість зробити наступні висновки.

Аналіз ліквідності балансу характеризує зовнішній прояв фінансового

становища і полягає у порівнянні коштів за активом, згрупованих за рівнем їх ліквідності та розміщених у порядку зменшення ліквідності, з зобов'язаннями за пасивом, згрупованими за термінами їх погашення та розташованими у порядку зростання термінів. Для визначення ліквідності балансу слід зіставити підсумки наведених груп з активу та пасиву.

A1 - Найбільш ліквідні активи розраховуються як сума грошових коштів та грошових еквівалентів та фінансових вкладень (за винятком грошових еквівалентів).

A2 - Швидко реалізовані активи є сумою дебіторської заборгованості та інших оборотних активів.

A3 - Повільно реалізовані активи розраховуються як сума запасів та фінансових вливань.

A4 - Важко реалізовані активи перебувають як різницю між разом по необоротних активах і фінансовими активами.

П1 - Найбільш термінові пасиви є кредиторською заборгованістю.

П2 - Короткострокові пасиви - сума позикових коштів та інших зобов'язань.

П3 - Довгострокові пасиви є всього за довгостроковими зобов'язаннями.

П4 - Постійні пасиви визначаються сумою разом з капіталу та резервів, доходів майбутніх періодів та оціночних зобов'язань.

При абсолютній ліквідності балансу повинні виконуватись чотири нерівності.

$$A1 > П1$$

$$A2 > П2$$

$$A3 > П3$$

$$A4 < П4$$

Отже, проведений аналіз ліквідності балансу засвідчив невідповідність умов ліквідності. Зокрема, не виконується перша і третя умова ліквідності балансу. Тож за необхідності кредиторська заборгованість та довгострокові зобов'язання не можуть бути покриті активами у повній мірі.

Значна кількість напрямів у економічній науці розглядає механізми

формування та розподілу прибутку, не даючи однозначних практичних рецептів найуспішнішого способу ведення бізнесу.

Ймовірно, єдине в чому сходяться прихильники всіх економічних теорій, це спосіб вважати доходи, витрати і прибуток у грошових одиницях і визнання того факту, що будь-яка господарська діяльність витрати на яку, в цілому, перевищують доходи від неї не має економічного сенсу.

Згідно з деякими теоріями, прибуток можливий за певних ринкових умов у зв'язку з поліпшенням зовнішнього середовища або корисного новаторства (ефективніші методи виробництва, зниження витрат тощо). Те, що залишається у власників підприємств після сплати всіх витрат, пропонується вважати доходом підприємця, щось на зразок зарплати керівника за результатами праці. Деякі теорії вважають прибуток є платою за підприємницький ризик, особисту ефективність та використання капіталу.

Для підприємства прибуток є обов'язковою метою. Певною мірою, це справедливо не тільки для приватних підприємств, а і для державних підприємств, хоча їхні завдання можуть багато в чому відрізнятися, отриманий прибуток також фіксується в обліку та розподіляється відповідно до статутних документів. Крім того, господарську діяльність часто ведуть громадські, благодійні, релігійні організації, однак усі їхні доходи мають витрачатися на некомерційні цілі згідно із законом та внутрішніми правилами. Проведений аналіз формування доходів, витрат та прибутку підприємства розмістимо у табл. 2.14.

*Таблиця 2.14*

**Доходи, витрати та формування прибутку ТДВ «Яготинський  
маслозавод», 2019-2021 рр.**

Показник	Сума, тис.грн.			Абсолютне відхилення, тис.грн.			Темпи зростання (зниження), %		
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2019	2020/2019	2020/2019	2021/2019	2021/2019
	9	0	1	19	20	19	19	20	19

## Продовження таблиці 2.14

Чистий дохід від реалізації продукції	320167 2	316048 5	316632 3	- 41187	5838	- 35349	98,7	100,2	98,9
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	234235 1	256675 2	265786 8	22440 1	9111 6	31551 7	109, 6	103,5	113,5
Валовий:									
Прибуток (збиток)	859321	593733	508455	- 26558 8	- 8527 8	- 35087	69,1	85,6	59,2
Інші операційні доходи	5034	5869	3332	835	- 2537	-1702	116, 6	56,8	66,2
Адміністративні витрати	26531	33139	33076	6608	-63	6545	124, 9	99,8	124,7
Витрати на збут	446501	246123	239378	- 20037 8	- 6745	- 20713	55,1	97,3	53,6
Інші операційні витрати	23454	22961	15995	-493	- 6966	-7459	97,9	69,7	68,2
Фінансові результати від операційної діяльності:									
Прибуток (збиток)	367869	297379	223338	- 70490	- 7404 1	- 14453	80,8	75,1	60,7
Інші фінансові доходи	5477	3503	2539	-1974	-964	-2938	64,0	72,5	46,4
Інші доходи	116	19	24903	-97	2488 4	24787	16,4	131068 ,4	21468, 1
Фінансові витрати	62482	79520	72302	17038	- 7218	9820	127, 3	90,9	115,7
Інші витрати	1421	3	24739	-1418	2473 6	23318	0,2	824633 ,3	1740,9
Фінансовий результат до оподаткування:									
Прибуток (збиток)	309559	221378	153739	- 88181	- 6763 9	- 15582 0	71,5	69,4	49,7

## Продовження таблиці 2.14

Витрати (дохід) з подаку на прибуток	55827	36637	24197	- 19190	- 12445	-31630	65,6	66,0	43,3
Чистий:									
Прибуток (збиток)	253732	184741	129547	- 68991	- 55194	- 124185	72,8	70,1	51,1

Джерело: складено автором

Проведений у табл. 2.14 аналіз доходів, витрат та прибутку підприємства дає можливість зробити наступні висновки. ТДВ «Яготинський маслозавод» є одним із лідерів молочної промисловості України. Але є зменшення чистого доходу підприємства з 3201672 тис. грн. у 2019 р. до 3166323 тис. грн. у 2021 р..

Фінансові результати від операційної діяльності є позитивними, тобто у результаті операційної діяльності підприємство отримує прибуток. У 2021 р. значення прибутку дещо скоротилося і склало 223338 тис. грн., хоча на початку періоду, у 2019 р., становило 367869 тис. грн.

У результаті провадження господарської діяльності підприємство використовує довгострокові та короткострокові позики, а, відтак, має доволі значні фінансові витрати. Обсяг витрат за даною статтею суттєво зріс і становив 116,5% у 2021 р. порівняно із 2019 р.

Підприємство належить до підприємств, які сплачують значні податки, зокрема по податку на прибуток підприємств. Так, витрати за цією статтею дещо скоротились, що пов'язано із зменшенням фінансового результату до оподаткування. Проте, розмір витрат упродовж аналізованого періоду залишається доволі значним: 55827 тис. грн. у 2019 р., 36637 тис. грн. у 2020 р. та 24192 тис. грн. у 2021 р.

ТДВ «Яготинський маслозавод» є прибутковим підприємством і розмір чистого прибутку – значний. У 2019 р. підприємство отримало 253732 тис. грн., а в 2021 р. – 129547 тис. грн., що менше на 124185 тис. грн.

Співвідношення прибутку із зазначеними затратами являє собою

рентабельність. Рентабельність можна визначати як відношення певного прибутку до показника, рентабельність якого розраховується.

Рентабельність характеризує рівень прибутковості, він більшою мірою, ніж прибуток, характеризує кінцеві результати діяльності підприємства. Рентабельність дає змогу зіставити ефективність роботи різних підприємств, прибутковість різних видів продукції тощо.

Рентабельність оцінюється зазвичай у відсотках, а іноді в коефіцієнтах. Показники рентабельності характеризують відносну прибутковість підприємства з різних позицій і групуються згідно з інтересами учасників економічного процесу. Можливі зіставлення прибутку з факторами, які на нього впливають, формують множину показників рентабельності. Вони відрізняються між собою за змістом та метою розрахунку.

Таким чином, показники рентабельності можна об'єднати в декілька груп:

- показники, що характеризують рентабельність капіталу та його складників;
- показники, що характеризують рентабельність активів та їх складників;
- показники, що характеризують рентабельність витрат та інвестицій;
- показники, що характеризують рентабельність реалізації.

Зазначені вище показники можуть розраховуватися з використанням валового прибутку, прибутку від операційної діяльності, прибутку до оподаткування, чистого прибутку.

Проведемо аналіз показників рентабельності та розмістимо дані до табл. 2.15.

*Таблиця 2.15*

**Показники рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод»,  
2019-2021 рр.**

Показник	Роки			Абсолютне відхилення		
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020	2021/2019
Рентабельність активів	23,29	14,35	8,91	-8,94	-5,43	-14,38

## Продовження таблиці 2.15

Рентабельність власного капіталу	59,30	37,58	23,11	-21,72	-14,47	-36,19
Рентабельність сукупного капіталу	33,77	23,10	15,37	-10,67	-7,73	-18,40
Рентабельність продажу	7,92	5,85	4,09	-2,08	-1,75	-3,83
Рентабельність реалізованої продукції	10,83	7,20	4,87	-3,63	-2,32	-5,96
Рентабельність оборотних активів	33,42	20,43	13,06	-12,98	-7,37	-20,36
Рентабельність виробничих ресурсів	68,63	45,78	25,34	-22,85	-20,45	-43,29
Рентабельність витрат	10,02	6,49	3,23	-3,54	-3,26	-6,79
Рентабельність основних засобів	100,30	62,76	34,57	-37,54	-28,19	-65,73

*Джерело: складено автором*

Проведений аналіз показників рентабельності (табл. 2.15) показав, що за всіма показниками помітне зменшення їх розрахункових значень.

Рентабельність всіх активів підприємства (рентабельність активів) розраховується діленням чистого прибутку на середньорічну вартість активів підприємства і показує, скільки коштів заробило підприємство при вкладанні однієї грошової одиниці інвестованого капіталу, незалежно від джерела залучення цих коштів. Цей показник є одним із найважливіших індикаторів конкурентоспроможності підприємства, який визначається за допомогою порівняння рентабельності всіх активів аналізованого підприємства з середньогалузевим коефіцієнтом. У досліджуваного підприємства цей показник скорочувався – у 2019 р. становив 23,29%., а в 2021 р. – 8,91%

Рентабельність реалізації розраховується як співвідношення прибутку від реалізації на обсяг реалізованої продукції. Розрізняються два основні показники рентабельності реалізації: у розрахунку за валовим прибутком від

реалізації та у розрахунку з чистого прибутку. Рентабельність реалізації з валового прибутку відображає зміни у політиці ціноутворення та здатність підприємства контролювати собівартість реалізованої продукції, тобто ту частину коштів, яка необхідна для оплати поточних витрат, що виникають у ході виробничого господарської діяльності та виплати податків. Розрахунок даного показника показав, що динаміка за ним була також негативною і він скорочувався упродовж 2019-2021 рр. Така ситуація напряму пов'язана із сформованим валовим прибутком підприємства. Значний обсяг собівартості реалізованої продукції вплинув на значення рентабельності реалізованої продукції.

Рентабельність власного капіталу розраховується як відношення чистого прибутку (після сплати податків) до середньорічної суми власного капіталу, що дозволяє визначити ефективність використання капіталу, інвестованого власниками, і порівняти цей показник із можливим отриманням доходу від вкладення цих коштів у інші цінні папери. Рентабельність власного капіталу показує, скільки грошових одиниць чистого прибутку «заробила» кожна грошова одиниця, вкладена власниками підприємства. Даний показник на ТДВ «Яготинський маслозавод» суттєво скоротився. Так, якщо даний показник у 2019 р. був 59,30%, то у 2021 р. він становив – 23,11%. Скорочення на 36,19% є негативно тенденцією, проте дана ситуація може бути викликана пандемією у світі і збільшенням витрат підприємства.

## **Висновки до розділу 2**

Товариство з обмеженою відповідальністю «Яготинський маслозавод», скорочена назва – ТДВ «Яготинський маслозавод». Організаційно-правова форма – товариство з додатковою відповідальністю. Середня кількість працівників протягом 2019 року складала 948 осіб.

ТДВ «Яготинський маслозавод» входить до складу групи компаній «Молочний Альянс».

Вищим органом управління ТДВ «Яготинський маслозавод» є Загальні збори учасників. Організаційна структура затверджена рішенням Наглядової

ради АТ «Молочний Альянс» від 04.06.2018 р.

Основні види діяльності:

10.51 – перероблення молока, виробництво масла та сиру;

46.33 – оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами;

41.11 – роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами.

Обсяг виробництва забезпечено за рахунок випуску продукції такої номенклатури: сирно-творожна; масло вершкове; молоко питне; кисломолочна продукція в асортименті. Структура постачальників молока на підприємстві: основними постачальниками товарного молока – молоко, яке піддавалося попередній фізичній обробці (фільтрація, охолодження) і може бути використано у виробництві молочної продукції є різні сільськогосподарські підприємства.

Потреба підприємства в матеріальних ресурсах визначається для виконання планів виробництва і збуту готової продукції, реалізації заходів технічного розвитку і підвищення ефективності виробництва, створення перехідних запасів.

За 2021 рік ТДВ «Яготинський маслозавод» реалізовано продукції на суму 2 205 792 грн. Аналіз обсягів і структури виробництва та реалізації основних видів продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» показав, що найбільша доля припадає на питне молоко – 56,8%. Проте, якщо порівнювати обсяги реалізації у грошовій формі, то доля питного молока становитиме – 50,1%.

Відповідно до проведених аналізів можна зробити висновок, що ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом 2019-2021 рр. працювало з достатньою ефективністю. Підприємство є прибутковим, характеризується стійкою позицією на ринку. Разом з тим компанія продовжує вишукувати можливості покращення своїх фінансово-економічних показників для задоволення попиту споживачів на свою продукцію.

## **РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ**

### **3.1 Прийняття управлінського рішення щодо структури фінансових ресурсів та підвищення ефективності їх використання**

Для забезпечення стабільного розвитку економіки України потрібно вирішити низку важливих проблем, основною з яких є підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства, що спричинене зміною їх правил функціонування у ринковому середовищі. Використання фінансових ресурсів в складних економічних умовах є недостатньо ефективним на сучасному етапі розвитку економіки, що призводить до втрати підприємством фінансової незалежності та платоспроможності.

Підвищення ефективності використання фінансових ресурсів є основним завданням кожного підприємства. Від того на скільки ефективно використовуються фінансові ресурси залежить фінансовий добробут самого підприємства.

Стійкий фінансовий стан підприємства залежить від ефективності використання його фінансових ресурсів. Для ефективного використання фінансових ресурсів підприємства необхідно вдосконалювати і розвивати наявні, а також розробляти нові методичні підходи, які враховуватимуть економічну ситуацію в Україні.

Ефективна діяльність підприємства забезпечується ефективним та оптимальним використанням його фінансових ресурсів. Ефективне використання фінансових ресурсів – це ефективне використання грошових коштів підприємства. Саме це є основним завданням фінансових менеджерів, які розв'язують проблеми у формі фінансового планування діяльності підприємства. Визначення напрямів використання фінансових ресурсів, які належать фінансовим менеджерам, бачать стосуються лише активної частини коштів, тобто грошей. Однак, ефективне використання фінансових ресурсів це не тільки одержання максимальної вигоди від них, але і правильний їх

розподіл, що спонукатиме оптимальне співвідношення ресурсів до отримання максимального результату від їх використання.

Фінансовий стан підприємства залежить від ефективності його діяльності. Незадовільний фінансовий стан відобразатиметься на об'ємі випущеної продукції, тобто на сумі фінансових ресурсів. Однак вдале керування ресурсами та ефективно їх використання дасть змогу підприємству покращити його фінансовий стан та закріпити по

Фінансові ресурси, їх джерела фінансування та структура мають великий вплив на забезпечення виробничої діяльності підприємства. Достатні обсяги фінансових ресурсів забезпечують безперервність виробничої діяльності підприємства, оптимальна структура розподілу призводить до зростання конкурентоспроможності продукції та ефективної діяльності, а стабільні джерела функціонування зміцнюють його платоспроможність [22].

Для удосконалення механізму формування та використання фінансових ресурсів можна запропонувати такі шляхи оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства:

- 1) підвищення кваліфікації працівників, які відповідають за управління фінансами підприємств;
- 2) розроблення якісно нових підходів до організації роботи у сфері фінансування підприємства;
- 3) формування інформаційного забезпечення необхідного підприємству;
- 4) вибір ефективних джерел залучення фінансових ресурсів за допомогою проведення розрахунків вартості залучення ресурсів з кожного з джерел;
- 5) забезпечення підприємства необхідним обсягом фінансових ресурсів для його потреб;
- 6) покращити структури фінансових ресурсів;
- 7) забезпечення контролю за станом фінансових ресурсів за допомогою якого можна буд оцінити вплив якості управління фінансовими ресурсами на рівень рентабельності та динаміку розвитку підприємства .

При дотриманні цих рекомендацій, за невеликий проміжок часу підприємство зможе оптимізувати джерела формування фінансових ресурсів та підвищити його фінансову стійкість і зберегти позиції на ринку.

Керівництво підприємства зацікавлене у залученні якнайбільших обсягів фінансових ресурсів. Залучення цих ресурсів забезпечить максимальний розвиток підприємства та збереже певний рівень прибутковості.

Одним з управлінських рішень, щодо удосконалення процесу удосконалення ефективності використання фінансових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод» є впровадження у виробництво рідкого морозива, що дасть змогу збільшити його прибутковість. Для початку пропонуємо розглянути процес виробництва морозива у даному цеху та виокремити особливості виготовлення досліджуваного продукту.

Таблиця 3.1.

**Операції технологічного процесу виробництва рідкого морозива  
«Шейк» та основні засоби, що його забезпечують**

Операції	Обладнання	Продуктивність , од.вим.	Потужність , кВт	Кількість од.	Ціна придбання (або первісна вартість), тис.грн.
Приготування суміші	Резервуар для зберігання молока	3550 кг/год.	35	1	129
	Насос відцентровий	3550 кг/год.	23	1	8,725
	Ванна для суміші	3550 кг/год.	54	1	17
	Насос для в'язких продуктів	3550 кг/год.	27	1	61,2
Фільтрування	Фільтр	3550 кг/год.	7	1	1,2
Пастеризація	Урівнювальний бачок	3550 кг/год.	28	1	91
	Пластинчасто-пастеризаційна установка	3550 кг/год.	90	1	450
Гомогенізація	Гомогенізатор	3550 кг/год.	215	1	700

## Продовження таблиці 3.1

Вигрівання суміші	Резервуар для визрівання суміші	3550 кг/год.	38	1	76
Додавлення смакових елементів	Ємність для змішування смако-ароматичних речовин	3550 кг/год.	23	1	94,525
Фризерування суміші	Фризер	3550 кг/год.	170	1	103,986
Фасування	Машина для фасовки в пляшки	360 кг/год.	175	1	840

*Джерело: складено автором*

Таким чином, враховуючи результати аналізу, які свідчать, що обране для дослідження підприємство є прибутковим і займає суттєві позиції на ринку, одним з шляхів його подальшого розвитку може стати розширення виробництва та вихід на ринок з новими товарам. Виходячи з цього, одним з управлінських рішень спрямованих на підвищення ефективності формування прибутку стало впровадження у виробництва рідкого морозива «Шейк». В наступному пункті проведемо детальний розрахунок витрат на виробництво нового для підприємства виду продукції .

Додатковим управлінським рішенням, які доцільно прийняти на підприємстві є запровадження системи електронного документообігу. Даний захід дозволить в значній мірі скоротити адміністративні та збутові витрати. Для впровадження даної системи електронного документообігу рекомендовано скористатися послугами компанії «Вчасно», яка є одним з лідерів даного ринку. Її перевагою є відсутність необхідності встановлення додаткового програмного забезпечення на комп'ютери, сервіс працює онлайн. Сайт даної компанії: [www.vchasno.com.ua](http://www.vchasno.com.ua). Даний сервіс дає змогу не просто здешевити процес обміну документами між контрагентами, а й значно скоротити час на виконання подібних операцій.

Даний сервіс дає змогу:

1. завантажувати електронні варіанти документів, вказувати ЄДРПО та

- електронну адресу контрагента, підписувати УЦП, а також на кожному етапі підписання коментувати даний документ;
2. зберігати документи в електронному архіві (можна дублювати на будь-якому з власних носіїв), миттєво знаходити даний документ, контролювати онлайн статус підписання;
  3. безпечно отримувати документи в електронному вигляді, підписувати отриманий документ ЕЦП та коментувати документ на будь-якому етапі підписання.

Економія при використанні електронної системи документообігу можлива за рахунок відмови від друку документів, користування поштовими та кур'єрськими послугами, зберігання паперових документів та витрати часу на їх пошук та опрацювання кожного документа окремо. Таким чином, підприємство отримує можливість скоротити свої витрати на придбання паперу, фарби для принтеру, заробітної плати працівників, що здійснюють документообіг на підприємстві, зберігання документів, їх пошук, пересилку тощо. Крім того, дана система є привабливою оскільки опрацювання вхідних документів завжди здійснюється безкоштовно, документи зберігаються протягом часу встановленого чинним законодавством України, навіть якщо користувач перериває співпрацю з компанією «Вчасно» [32].

Разом з тим, користування послугами компаній, що забезпечують електронний документообіг для підприємств є одним з засобів управління ефективністю формування прибутку, оскільки дає змогу суттєво скоротити витрати за рахунок: миттєвого обміну документами, масового опрацювання великих обсягів документів; контролю статусів підписання; онлайн пошук та доступ до документів у будь-який час; прискорення процесу продажу (немає затримки при очікуванні документів), автоматичне завантаження документів з 1С у Вчасно; інтеграція з обліковими системами по API.

Крім того, надійність даної компанії підтверджується її співпрацею більш ніж з 49 тисячами українських компаній, з них такі провідні компанії, як: Нова пошта, Укрпошта, ОЛХ, Південно-Західна залізниця, Regas touristic

тощо.

Тарифи компанії «Вчасно»: 30 документів протягом першого місяця – безкоштовно, при купівлі більше 100 документів – 90 копійок за документ, більше 12000 документів – компаніям надаються індивідуальні умови користування сервісом.

Крім зручності для суб'єктів господарювання, користування електронною системою документообігу забезпечує екологічність господарських процесів, що на сьогоднішній день являється світовим трендом у розвитку економіки і виробництва.

Про це свідчать такі дані :

- 1 дерево – 11000 листів паперу;
- 324 літри води використовується, щоб виготовити 1 кілограм паперу;
- кожне дерево виробляє кисню для дихання 3-х людей;
- для Prom.ua за один рік роботи економія склала 5 млн. грн.;
- за 9 місяців Нова пошта зекономила 4500 робочих годин.

Типи документів, що підписуються у «Вчасно»: договори, рахунки, акти виконаних робіт, акти звірок, заявки на поставки товарів, списки згрупованих поштових відправлень, приходні накладні, видаткові накладні, заявки на перевезення вантажів. Також, варто відзначити, що за допомогою даного сервісу можна вести як зовнішній, так і внутрішній документообіг.

Таким чином, наведена вище інформація підтверджує доцільність переходу на систему електронного документообігу. Саме тому, в дипломі пропонується така система для ТДВ «Яготинський маслозавод». Таким чином, в пункті 3.2 проведемо розрахунок економії для ТДВ «Яготинський маслозавод» за умови використання послуг компанії «Вчасно».

### **3.2 Обґрунтування впровадження запропонованого заходу та вплив на основні показники діяльності підприємства**

Розрахуємо витрати підприємства на впровадження першого заходу – виробництва рідкого морозива «Шейк», що має сприяти удосконаленню

управління процесом формування прибутковості ПАТ «Яготинський маслозавод». Поділ загальних витрат на виробництво морозива «Шейк» для ПАТ «Яготинський маслозавод» відображена у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

## Зміст статей калькуляції

	Статті калькуляції	Зміст статті	Об'єкт розрахунку
<b>Прямі витрати</b>			
1	Сировина і матеріали	Сировина та матеріали на виробництво морозива Дой-пак «Дитяче бажання» згідно технологічного регламенту	Розраховуються витрати, пов'язані з виробництвом даного виду продукції
2	Паливо і енергія на технологічні цілі	Енергія на технологічні потреби та на приведення в дію технологічних машин задіяних у виробництві виключно морозива Дой-пак «Дитяче Бажання»	
3	Витрати на утримання та експлуатацію технологічного обладнання	Амортизація та витрати на забезпечення функціональності обладнання, що здійснює фасування виключно морозива Дой-пак «Дитяче Бажання»	
<b>Непрямі витрати</b>			
4	Основна і додаткова заробітна плата виробничих працівників	Оплата праці виробничих робітників цеху, які задіяні в процесі виробництва всіх видів морозива	Витрати розраховуються по цеху в цілому, а потім розподіляються за видами продукції
5	Нарахування на з/п	Нараховане ЄСВ на фонд оплати праці виробничих робітників, які задіяні в процесі виробництва	
6	Амортизація основних засобів загальновиробничого призначення	Амортизація обладнання цеху, що використовується у процесі виробництва всіх видів морозива	
7	Занальновиробничі витрати	Витрати цеху з виробництва морозива, які не ввійшли до складу вищевикладених статей	
<b>Сума всіх вищеперерахованих статей називається собівартістю виробництва продукції</b>			
8	Адміністративні витрати	Витрати на утримання адміністрації підприємства та на управління підприємством	Витрати розраховуються по підприємству в цілому, а потім розподіляються за видами продукції
9	Витрати на збут	Витрати, пов'язані з реалізацією всього асортименту продукції підприємства	
10	Інші операційні витрати	Інші витрати операційної діяльності	

Витрати на сировину і матеріали на одиницю готової продукції розраховуються множенням норми витрат на одиницю продукції на ціну відповідного виду матеріального ресурсу.

До статті «Допоміжні матеріали» включаються матеріали, що формують готову продукцію, але які не входять до її складу (етикетки, фарба для маркування, шпагат, металеві скоби, пакувальні матеріали (поліетиленова плівка, пресформи, кришки тощо)).

Транспортування сировини та матеріалів для виробництва морозива «Шейк» здійснюється за рахунок підприємства, саме тому собівартість продукції включає транспортно-заготівельні витрати. Транспортно-заготівельні витрати на одиницю розраховуються шляхом ділення вартості транспортування партії сировини та матеріалів на її кількість.

В процесі виробництва морозива «Шейк» зворотні відходи відсутні.

Таблиця 3.3

### Розрахунок вартості сировини, основних та допоміжних матеріалів

Сировина та матеріали(хімікати)	Витрати на од.продукції			Витрати на рік	
	Кількість,т/ т	Ціна,грн за 1 т.	Вартість на 1 т. продукції.гр н.	Кількіст ь,т.	Сума,грн.
Сировина:					
Молоко коров'яче незбиране 3,2% жиру	0,5	10340	5170	405	4187700
Основні матеріали:					
Вершки із коров'ячого молока 40% жиру	0,183	52700	9644,1	148,23	7811721
Молоко коров'яче сухе знежирене	0,0652	23000	1499,6	52,812	1214676
Цукор-пісок	0,14	28500	3990	113,4	3231900
Стабілізаційна система	0,007	470000	3290	5,67	2664900
Ароматизатор ванілі	0,0002	269000	53,8	0,162	43578
Вода питна	0,1046	32,15	3,36	84,726	284,68
Всього по сировині та основним матеріалам			20078,56		16263629,89
Пластикові пляшки об'ємом 0,33	3333	1,3	4332,90	-	3509649

## Продовження таблиці 3.3

Транспортно-заготівельні витрати (5% вартості сировини та основних матеріалів)			1003,93	-	813181,4943
Зворотні відходи	-	-	-	-	-
Всього			25415,38		20586460,38

*Джерело: складено автором*

Витрати на утримання та експлуатацію обладнання є багатоелементними та неоднорідними, тому розрахунок даної статті здійснюється кошторисним методом. В кошторис «Витрати на утримання та експлуатацію обладнання» включаються всі види витрат, пов'язаних з утриманням та обслуговуванням основного технологічного обладнання, задіяного у виробництво даного виду продукції.

Якщо на одному обладнанні виробляється декілька видів продукції, тоді кошторис витрат на утримання та експлуатацію обладнання розподіляється між усіма видами продукції, яка виробляється на даному обладнанні і в калькуляцію кожного виду продукції включається лише частка кошторису витрат, яка і формує статтю калькуляції «Витрати на утримання та експлуатацію обладнання». Якщо на одному обладнанні виробляється один вид продукції, тоді кошторис витрат на утримання та експлуатацію обладнання списується прямо на статтю витрат на утримання та експлуатацію обладнання в повному обсязі.

У даному випадку витрати за даною статтею включають лише амортизацію того обладнання, що використовується для виробництва морозива «Шейку», дані витрати списуються в повному обсязі на собівартість готової продукції. Крім того, даний вид продукції планується виробляти 4 місяці в році (з травня по серпень). Виробництво морозива буде здійснюватися в 3 зміни. Орієнтуючись на це будемо проводити подальші розрахунки.

Таблиця 3.4

**Кошторис витрат на утримання та експлуатацію обладнання**

Стаття витрат	Витрати, грн
1. Основна і додаткова заробітна плата ремонтних працівників з обслуговування обладнання цеху	89440
2. Відрахування на соціальні заходи	19676,8
3. Амортизація виробничого обладнання	48139,84
4. Витрати на проведення усіх видів ремонту	1856,20
5. Малоцінні та швидкозношувані предмети та інструменти (вартістю до 2500 грн) (обтирочні матеріали, мастило тощо)	1304,00
Всього:	160416,83

*Джерело: складено автором*

У Таблиці 3.5 представлено розрахунок фонду основної та додаткової заробітної платні ремонтних працівників, що здійснюють обслуговування обладнання, що використовується виключно у виробництві рідкого морозива «Шейк», саме тому дана стаття витрат відноситься до прямих витрат.

Таблиця 3.5

**Розрахунок основної і додаткової заробітної плати ремонтних працівників, що обслуговують виробниче обладнання**

Посада	К-ть штатних од.	Встановлений оклад, грн.	Доплати(20%), грн.	Надбавки за високі досягнення у праці (10%), грн.	Місчний оклад з надбавками, грн.	Річний фонд ЗП, тис.грн.	Річний фонд ЗП з надбавками, грн.
Ремонтний персонал цеху							
Механік	1	15800	3160	1580	20540	189600	246480
Слюсарі по ремонту	2	16000	3200	1600	20800	192000	249600
Апаратчик	1	19400	3880	1940	25220	232800	302640

*Джерело: складено автором*

Відрахування на соціальні заходи = Річний фонду заробітної плати ремонтних працівників \* ставка ЄСВ (22%).

$$\text{ЄСВ} = 798720 * 0,22 = 175718,4 \text{ грн.}$$

В таблиці 3.6 приведені розрахунки амортизації основних засобів,

що використовуються для виробництва рідкого морозива «Шейк».

Таблиця 3.6

**Розрахунки амортизації основних засобів необхідних для  
виробництва рідкого морозива «Шейк»**

Назва	Вартість	Строк корисного використання	Амортизація
Урівнювальний бачок ПІКС-013-03	91000	7	13000,00
Пластинчаста пастеризаційноохолоджуюча установка А1-ОК2Л-5	450000	10	45000,00
Резервуар для визрівання суміші АП-Д01	76000	7	10857,14
Ємність для змішування смакоароматичних речовин ВТ-7-02	94525	5	18905,00
Фризер STAFF BTM 10A	103986	5	20797,20
Автомат з розливу рідкого морозива EL2	840000	10	84000,00

*Джерело: складено автором*

До статті «Паливо та енергія на технологічні потреби» належать витрати на всі види палива (як одержані від сторонніх підприємств та організацій, так і виготовлені самим підприємством), які безпосередньо використовуються у процесі виробництва продукції .

Таблиця 3.7

**Розрахунок потреби в електроенергії на технологічні цілі**

Назва	Потужність кВт/год	Коефіцієнт попиту	Витрати на електроенергію
Автомат з розливу рідкого морозива EL2	175	0,9	1035720
Урівнювальний бачок ПІКС-013-03	28	0,9	165715,2
Пластинчаста пастеризаційноохолоджуюча установка А1-ОК2Л-5	90	0,9	532656
Резервуар для визрівання суміші АП-Д01	38	0,9	224899,2
Ємність для змішування смакоароматичних речовин ВТ-7-02	23	0,9	136123,2
Фризер STAFF BTM 10A	170	0,9	10061128

*Джерело: складено автором*

Далі розрахуємо фонд робочого часу підприємства (Таблиця 3.8).

Таблиця 3.8

**Річний фонд робочого часу підприємства**

Показник	Норма робочого часу
Календарний фонд робочого часу, днів	325
К-ть год.роботи в день, год.	24
Календарний фонд роб.часу підприємства, год.	7800
Час простоїв на планово-попереджувальні ремонти, год.	960
Річний фонд робочого часу підприємства, год.	8760

*Джерело: складено автором*

Вартість води на технологічні потреби розраховується на основі норми її витрат на одиницю продукції та вартості одиниці виміру.

Таблиця 3.9

**Розрахунок вартості енерговитрат**

Енергоносій	Витрати на од.продукції			Витрати на рік	
	Кількість	Ціна, гр./од.виміру	Сума,грн.	Кількість	Сума,грн.
Електроенергія, кВт*год	505,56	4,8	2426,69	3101241,6	14885959,7
Вода, м <sup>3</sup>	24	32,15	771,6	19440	624996
Всього					15510955,7

*Джерело: складено автором*

Проте, в калькуляцію собівартості ми включаємо витрати енергії на технологічні цілі тільки за 4 місяці, оскільки морозиво «Шейк» планується виробляти лише в сезон зростання попиту на дані види продукції.

На базі інформації про розміри мінімальної заробітної плати та мінімальної почасової заробітної плати була сформована тарифна сітка. Тарифна ставка робітника I розряду на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод» встановлена мінімально дозволеному законодавством рівні – 40,46 грн.

Таблиця 3.10

**Тарифна сітка**

Розряд	1	2	3	4	5	6
Тарифний коефіцієнт	1	1,08	1,23	1,35	1,54	1,8
Тарифна ставка, грн./год.	40,46	43,70	49,77	54,62	62,31	72,83

*Джерело: складено автором*

В режимі безперервного виробництва підприємства при нормальних умовах праці, згідно з відомчими нормами технічного проектування, режим роботи працівника характеризується 7-годинною та 8-годинною робочою зміною. Робота здійснюється в 3 зміни і обслуговується 4-ма бригадами.

Номер бригади	Число місяцю																														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1	1	1	1	1	В	2	2	2	2	В	3	3	3	3	В	В	1	1	1	1	В	2	2	2	2	В	3	3	3	3	В
2	В	2	2	2	2	В	3	3	3	3	В	В	1	1	1	1	В	2	2	2	2	В	3	3	3	3	В	В	1	1	1
3	2	В	3	3	3	3	В	В	1	1	1	1	В	2	2	2	2	В	3	3	3	3	В	В	1	1	1	1	В	2	2
4	3	3	В	В	1	1	1	1	В	2	2	2	2	В	3	3	3	3	В	В	1	1	1	1	В	2	2	2	2	В	3

Рис. 3.1 Графік змінності основних виробничих працівників

Порядок роботи бригад наступний: бригада, відпрацьовує в першій зміні 4 дня, відпочиває 48 годин і переходить в другу зміну, де також відпрацьовує 4 дня і 48 годин відпочиває і т.д. При даному режимі роботи змінний обіг здійснюється за 16 днів, з яких 12 днів робочих і 4 вихідних. Таким чином, кожний працівник має вихідний кожний 4-тий день ( $16/4=4$ ). Кількість відпрацьованих годин одним працівником за календарний період розраховується на основі балансу робочого часу одного працівника.

Таблиця 3.12

### Режим роботи та ефективний фонд робочого часу одного працівника

Показник	Тривалість
1. Календарний час роботи підприємства на протязі якого здійснюється виробництво морозива «Шейк», днів	122
2. Неробочі дні з розрахунку на одного працівника: а) вихідні; б) святкові	32 3
3. Номінальний фонд робочого часу, днів	87
4. Цілоденні невиходи на роботу: а) основна відпустка б) хвороби	5 1
5. Час роботи одного працівника, днів	81
6. Ефективний фонд робочого часу робітника, годин	648

Джерело: складено автором

Щодо розрахунку заробітної плати за роботу в нічний час та у вихідні

дні, то відповідно до статті 54 КЗПП нічним вважається час з 22 години вечора до 6 години ранку. Статтею 108 Кодексу Законів про працю України передбачено, що робота в нічний час оплачується в підвищеному розмірі, встановленому генеральною, галузевою (регіональною) угодами та колективним договором, але не нижче за 20% тарифної ставки (окладу) за кожну годину роботи в нічний час.

Відповідно до Генеральної угоди розмір доплати за роботу в нічний час повинен складати 30 % годинної тарифної ставки (посадового окладу) за кожну годину роботи в цей час.

Крім того, передбачена доплата за роботу вечірньої пори: з 18 до 22 години (при багатозмінному режимі роботи) у розмірі 20% годинної тарифної ставки (окладу, посадового окладу) за кожні години роботи в цей час .

У відповідності до Кодексу законів про працю:

Робота у святковий і неробочий день повинна оплачуватися у подвійному розмірі:

- 1) відрядникам – за подвійними часовими тарифами;
- 2) працівникам, праця яких оплачується за годинними або денними ставкам – за подвійними часовими тарифами;
- 3) працівникам, які одержують місячний оклад – у розмірі одинарної годинної або денної ставки понад оклад, якщо робота у святковий і неробочий день провадилася у межах місячної норми робочого часу, і в розмірі подвійної годинної або денної ставки понад оклад, якщо робота провадилася понад місячну норму.

Послідовність розрахунку фонду основної заробітної плати робітників цеху з виробництва морозива (при погодинній оплаті праці):

Тарифна заробітна плата робітників 3 розряду за рік = Кількість робітників 3 розряду в зміні\*тарифна ставка робітника 1 розряду \*тарифний коефіцієнт робітника 3 розряду \*кількість годин роботи за зміну (8 год.) \*кількість змін роботи в день (3) \*кількість днів роботи за місяць\*4 місяці (з урахуванням відпускних).

Аналогічно здійснюється розрахунок заробітної плати робітників 1,2, 4, 5 і 6 розрядів. Доплати за роботу в нічний час (20-35%):

Доплата за роботу в нічний час робітників 3 розряду за місяць = Кількість робітників 3 розряду, які за графіком працюють в нічну зміну \* тарифна ставка робітника 1 розряду \* тарифний коефіцієнт робітника 3 розряду \* кількість годин роботи в нічний час за добу (6 год. (з 24 години по 6 годину) + 2 год. (з 22 години по 24 годину) ) \* кількість днів роботи за місяць (без урахування святкових днів) \* коефіцієнт доплат (0,3) \* 4 місяці (з урахуванням відпускних).

Доплати за роботу у вечірній час (20%):

Доплата за роботу у вечірній час робітників 3 розряду за місяць = Кількість робітників 3 розряду \* тарифна ставка робітника 1 розряду \* тарифний коефіцієнт робітника 3 розряду \* кількість годин роботи у вечірній час за добу (4 год. (з 18 годин по 22 годину) \* кількість днів роботи за місяць без урахування святкових днів \* коефіцієнт доплат (0,2) \* 4 місяці (з урахуванням відпускних).

Доплати за роботу в святкові і вихідні дні (100%):

Доплата за роботу в святкові і вихідні дні робітників 3 розряду за місяць = Кількість робітників 3 розряду \* тарифна ставка робітника 1 розряду \* тарифний коефіцієнт робітника 3 розряду \* кількість годин роботи за зміну \* кількість змін роботи в святковий день (3) \* кількість святкових і вихідних днів в році.

Аналогічно здійснюється розрахунок доплати за роботу в святкові і вихідні дні робітників 1,2, 4, 5 і 6 розрядів.

Компенсаційні виплати (відшкодування витрат, понесених працівником у зв'язку з виконанням трудових обов'язків. Відповідно до чинного законодавства до них належать: компенсація витрат, що пов'язані з відрядженням; компенсація за зношування інструментів, які належать працівнику; компенсації при переїзді на роботу до іншої місцевості = Тарифна заробітна плата робітників \*(1,28%/100)

Всього фонд основної і додаткової заробітної плати = Тарифна заробітна плата робітників + Доплати за роботу в нічний час + Доплати за роботу у вечірній час + доплати за роботу в святкові і вихідні дні + компенсаційні виплати.

Таблиця 3.13

**Розрахунок фонду основної і додаткової заробітної плати  
робітників почасової форми оплати праці**

Посада	К-ть штатних одиниць	Встановлений оклад, грн.	Доплати (20%) грн.	Надбавки за високі досягнення у праці (10%), грн.	Місячний оклад з надбавками, грн.	Річний фонд ЗП, тис.грн	Річний фонд ЗП з надбавками
Слюсар	2	16000	3200	1600	20800	192000	249600
Механік	2	15800	3160	1580	20540	189600	246480
Черговий слюсар	1	15700	3100	1550	20350	188400	244200
Прибиральниця	1	10400	2080	1040	13520	124800	162240
Начальник цеху	1	19500	3900	1950	25350	234000	304200
Головний інженер	1	18900	3780	1890	24570	226800	294840
Головний технолог	1	18900	3780	1890	24570	226800	294840
Старший майстер ПВО	4	19200	3840	1920	24960	230400	299520
Майстер зміни	1	18900	3780	1890	24570	226800	294840
Інженер	1	17600	3520	1760	22880	211200	274560
Комірник	1	15300	3060	1530	19890	183600	238680
Всього:							2904000

*Джерело: складено автором*

Амортизація основних засобів загальнопромислового (цехового, дільничного, лінійного) призначення нараховується на вартість будівлі цеху та ті основні засоби, які не входять до складу виробничої лінії, але які знаходяться в цеху з виробництва морозива та сметани. Розраховану в таблиці 3.15 суму включаємо у калькуляцію собівартості в розрахунку на 4 місяці виробництва морозива «Шейку», а саме 42201,5 грн.

Таблиця 3.14

**Амортизація основних засобів загальнопромислового призначення (цеху)**

Амортизація			
Назва	Вартість	Строк корисного використання	Амортизація
Лабораторна установка Ekomilk Bond	30797,5	5	6159,5
Резервуар для зберігання молока Я1-ОСВ-5	129000	10	12900,00
Насос відцентровий молочний Г 2-ОПА	8725	5	1745,00
Ванна	17000	5	3400,00
Насос для в'язких продуктів В3-ОПА-10	61200	5	12240,00
Фільтр ФМ-02	1200	5	240,00
Гомогенізатор К5-ОГА-1,25	700000	10	70000,00
Комп'ютер Asus V241 (2 шт)	33000	5	6600,00
Ліцензійне ПЗ	3000	1	3000
Стільці(12 шт.)	3000	5	600,00
Столи(8 шт.)	3600	5	720,00
Молоковози ГАЗ-3309 (3 шт)	900000	15	9000,00
Разом			126604,50

*Джерело: складено автором*

Далі розрахуємо вартість спожитого палива та енергії загальнопромислового призначення, аналогічно розрахункам проведеним у Таблиці 3.16.

Таблиця 3.15

**Розрахунок потреби в електроенергії на загальнопромислові потреби**

Електроенергія			
Лабораторна установка Ekomilk Bond	20	0,9	165715,2
Резервуар для зберігання молока Я1-ОСВ-5	35	0,9	290001,6
Насос відцентровий молочний Г 2-ОПА	23	0,9	190572,48
Ванна	54	0,9	447431,04
Насос для в'язких продуктів В3-ОПА-10	27	0,9	223715,52
Фільтр ФМ-02	7	0,9	58000,32
Гомогенізатор К5- ОГА-1,25	215	0,9	1781438,4
Комп'ютер Asus V241 (2 шт)	24	0,9	397716,48
			3554591,04

*Джерело: складено автором*

Вартість води на технологічні потреби розраховується на основі норми її витрат на одиницю продукції та вартості одиниці виміру.

Таблиця 3.16

**Розрахунок вартості води**

Енергоносій	Витрати на од.продукції			Витрати на рік	
	Кількість	Ціна,грн./од.виміру	Сума,грн.	Кількість	Сума,грн.
Вода м <sup>3</sup>	29	32,15	932,35	234900	7552035

*Джерело: складено автором*

Таким чином, витрати на паливо та енергію загальнопромислового призначення на рік складають 7552035 грн.

Обсяг витрат на ремонт обладнання загальнопромислового призначення становить 2359345 грн. відповідно до опублікованого офіційного фінансового звіту компанії.

Розрахунок витрат на освітлення виробничих приміщень:

Кількість лампочок в цеху визначається за формулою:

$$N = (E * S * k_z * z) / (f_l * n * k),$$

де E – нормативне освітлення (300 – 750);

S – площа цеху, м<sup>2</sup> ;

k<sub>z</sub> – коефіцієнт запасу ( 1,3 – 1,8);

z – коефіцієнт нерівномірності освітлення (1,1 – 1,15);

f<sub>л</sub> - світловий потік (25000);

n – число ламп у світильнику (для світильників з люмінесцентними лампами);

k – коефіцієнт використання світлового потоку (0,89).

Вартість спожитої електроенергії на освітлення цеху розраховується як добуток кількості лампочок в цеху, їх потужності (500 Вт/ годину), ринкової ціни електроенергії, календарного фонду робочого часу підприємства.

Отже, кількість ламп необхідна для освітлення цеху по виробництву морозива дорівнює:

$$N = (300 * 1628 * 1,5 * 1,12) / (25000 * 1 * 0,8) = 36 \text{ шт.}$$

Таблиця 3.17

**Розрахунок витрат на освітлення виробничих приміщень**

Кількість необхідних ламп, шт.	36
Загальна потужність ламп, кВт/год.	29,16
Річне споживання, кВт/год.	227448
Вартість спожитої енергії на освітлення	318427,2

*Джерело: складено автором*

Таблиця 3.18

**Кошторис загальновиробничих витрат**

Види витрат	Сума за рік, грн.
Амортизація основних засобів загальновиробничого призначення (цеху)	126604,50
Витрати на паливо та енергію загальновиробничого призначення	4348553,04
Витрати на ремонт	2359345
Витрати на освітлення виробничих приміщень	318427,2
Всього:	7152929,74

*Джерело: складено автором*

Адміністративні витрати, отримані, на основі даних наданих ТДВ «Яготинський маслозавод» у офіційній фінансовій звітності і залишаються незмінними після впровадження даного заходу 22668000 грн.

До кошторису «Витрати на збут» включають витрати, пов'язані з реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг.

Таблиця 3.19

**Кошторис витрат на збут**

Види витрат (збут)	Сума за рік, грн.
Витрати на утримання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, пов'язаних зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг	352828
Основа та додаткова заробітна плата працівників складу	1015603,43
Нарахування на заробітну плату працівників складу	223432,75
Витрати на ремонт	30653000
Оплата послуг комісіонерів	35021000
Оренда і комунальні послуги	38520000
Витрати на рекламу та дослідження ринку (маркетинг), на передпродажну підготовку товарів	36862000
Транспортні витрати	62068000

## Продовження таблиці 3.19

Інші витрати, пов'язані зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг	159709136
Всього:	364425000

*Джерело: складено автором*

Таблиця 3.21

**Амортизація основних засобів підрозділів збуту готової продукції**

Основні засоби та інші необоротні активи (вказуються сі діючі основні засоби)	Фактично встановлені на підприємстві строки використання, Тф	Норма амортизації, % (На=1\Тф)	Вартість основних засобів, грн.	Річна сума амортизації, грн.
Будівля складу	20	0,05	1500000	75000
Складські холодильні камери КХ-11,68	5	0,2	1041138	208227,6
Погрузчик STILL RX70-20T	15	0,067	705000	47000
Складські ЕОМ	5	0,2	58000	11600
Інструменти, прилади, інвентар (меблі) складу готової продукції	4	0,25	44000	11000
Всього				352828

*Джерело: складено автором*

Витрати на збут, що передбачені у загальному кошторисі витрат на збут, що стосуються ремонту, оплати послуг комісіонерів, оренди і комунальні послуг, витрати на рекламу та дослідження ринку (маркетинг), транспортних витрати та інших витрати, пов'язаних зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг взяті з офіційної звітності підприємства .

До кошторису «Інші операційні витрати» включаються витрати, пов'язані з господарською діяльністю ( втрати від операційної курсової різниці (тобто від зміни курсу валюти за операціями, активами і зобов'язаннями, що пов'язані з операційною діяльністю підприємства); втрати від знецінення запасів; нестачі й втрати від псування цінностей; визнані штрафи, пеня, неустойка; витрати на утримання об'єктів соціально-культурного призначення; інші витрати операційної діяльності тощо) . Дані витрати не зміняться після запровадження запропонованого управлінського заходу і

становитимуть 1094000 грн.

Оскільки адміністративні, витрати на збут та інші операційні витрати розраховуються для всього підприємства, при розрахунку витрат на виробництво продукції окремих цехів кошториси непрямих витрат необхідно розподілити між усіма цехами. Для розрахунку обирається база розподілу, якою може бути один із показників, який в найбільшій мірі відображає відмінності між продукцією різних цехів. Даним показником є обсяг виробництва рідкого морозива «Шейк». В даному випадку знайдемо співвідношення між обсягом виробництва сметани (в тонах) в даному цеху та планованим обсягом виробництва рідкого морозива «Шейк» і в тій самій пропорції розподілимо загальновиробничі витрати ТДВ «Яготинський маслозавод».

Таблиця 3.22

### Розподіл обсягу непрямих витрат

Розподіл суми непрямих витрат	ЗВВ	ЗП	ЄСВ	Амортизація
Загальний обсяг вироблених товарів в цеху, т	8100	8100	8100	8100
Обсяг виробленого морозива виду «Шейк»	810	810	810	810
Коефіцієнт розподілу	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%
Сума ЗВ розподілених на продукцію «Шейк»	7152929,74	2426782,8	533892,21	126604,50

Джерело: складено автором

Таблиця 3.23

### Розподіл обсягу адміністративних витрат

Частка виробленої продукції цехом, що буде виробляти морозиво «Шейк» у структурі звичайної діяльності підприємства, %	9,3%
Розподілені адміністративні витрати на весь обсяг виробленого морозива	2108124
Загальний обсяг виробленого товару у цеху, т	8100
Обсяг виробленого морозива виду «Шейк»	810

## Продовження таблиці 3.23

Коефіцієнт розподілу	10%
Сума адміністративних витрат розподілених на продукцію «Шейк»	210812,4

*Джерело: складено автором*

Таблиця 3.24

**Розподіл обсягу інших операційних витрат**

Частка виробництва морозива у структурі звичайної діяльності підприємства, %	9,3%
Розподілені інші операційні витрати на весь обсяг виробленого морозива	2108124
Загальний обсяг вироблених товарів у цеху, т	8100
Обсяг виробленого морозива виду «Шейк»	810
Коефіцієнт розподілу	10%
Сума адміністративних витрат розподілених на продукцію «Шейк»	210812,4

*Джерело: складено автором*

На основі здійснених на попередніх етапах розрахунків можна провести калькуляцію собівартості одиниці морозива «Шейк» та визначити ціну одиниці продукції. У Таблиці 3.26. відображено результати, отриманих розрахунків за стандартними статтями калькуляції; собівартість виробництва, загальний обсяг витрат та ціну одиниці продукції морозива «Шейк».

Таблиця 3.25

**Розрахунок ціни одиниці продукції – зміниться**

Стаття калькуляції	Витрати на 1т. готової продукції, грн/шт.	Витрати на річний обсяг виробництва, грн.
<b>Прямі витрати</b>		
Сировина і матеріали	25415,38	20586460,38
Витрати на утримання та експлуатацію технологічного обладнання	198,05	160416,83
Паливо і енергія на технологічні цілі	607	491428,8
<b>Непрямі витрати</b>		
Основна і додаткова заробітна плата виробничих працівників	2217,6	1796281,6
Нарахування на з/п	487,87	395181,78
Амортизація основних засобів загальновиробничого призначення	52,1	42201,5
Загальновиробничі витрати	2891,5	2342108,41
Собівартість виробництва (СВ)	31869,5	25814079,3
Адміністративні витрати (А)	408,71	331061,61

## Продовження 3.25

Витрати на збут (З)	4184,1	3389152,5
Інші операційні витрати (І)	12,56	10174,2
Всього витрати	36474,9	3730388,31
Ціна одиниці продукції (Ц)	20	

Джерело: складено автором

В одній тоні морозива «Шейку» 3333 порції. Виходячи з цього визначаємо, що собівартість однієї порції буде складати 10,94 грн. Середня ринкова ціна морозиво 20 грн., а йогуртів 21-22 грн. Тому, орієнтуючись на дану інформацію можемо закласти рентабельність даного виду продукції 50% (враховуючи сезонність і зростання попиту на морозиво в літній час).

Ціна одиниці продукції розрахована за формулою:

Ціна одиниці = Витрати на одиницю \* Рентабельність \* ПДВ (20%)

Ціна одиниці = 10,94 \* 1,5 \* 1,2 = 20 грн.

Дохід від реалізації морозива шейку в рік складатиме: 20\*3333\*810 = 53994600. Чистий дохід складатиме 44302569,3 грн.

Другим управлінським заходом спрямованим на покращення процесу управління прибутковістю діяльності підприємства є впровадження на підприємстві системи електронного документообігу. Враховуючи обмеженість інформації з приводу документообігу на ТДВ «Яготинський маслозавод», зроблені розрахунки будуть наближені до істини, але не будуть 100% відображати ситуацію на підприємстві.

Таблиця 3.26

**Вихідні дані та розрахунок економії від використання системи електронного документообігу на підприємстві**

Назва показника	Значення показника	Примітка
Кількість співробітників, що є учасниками підготовки документів на підприємстві	20 осіб	Беруть участь у формуванні відвантажувальних документів
	5 осіб	Формують документи на переміщення ТМЦ і інших матеріалів між складами

## Продовження таблиці 3.26

Вартість години роботи співробітника, що задіяний в процесі документообігу	250 грн	Розраховано виходячи з даних про середню заробітну плату на підприємстві, яка у 2018 році становить 10000
Кількість вхідних, вихідних та внутрішніх документів за місяць	Вихідних документів: 10000	вихідні документи: договір, видаткова накладна, ТТН, копія сертифікату на продукцію.
	Вхідні документи: 5000	вхідні документи: договір, приходна накладна, акт виконаних робіт
	Внутрішні документи: 2000	внутрішні документи: акт переміщення, акт списання, документи по основним засобам та МШП
Разом:	17000	Документів
Середній розмір одного документа (сторінок)	4	Сторінки
Вартість відправки документу:	1) 13000 документів відправляється через Укрпошту: тариф 9 гривень за лист = 117000 грн.	Вартість залежить від компанії через яку здійснюється відправка документів (Укрпошта, Нова пошта, тощо)
	2) 2000 документів відправляються кур'єром через Нову Пошту: тариф 60 грн. за посылку = $2000 * 60 = 120000$ грн.	
Інші поточні затрати при паперовому документообігу	1) друк документів: 10 копійок за документ = $17000 * 4 * 0,1 = 6800$ грн.	Витрати на папір, тонер, картридж, амортизація принтера.
	2) час співробітника витрачений на оформлення документів: $17000 * 5 / 60 = 1416$ годин.	
	3) грошовий вираз витрат часу співробітників на оформлення документів: $1416 * 250 = 354166$ грн.	
Затрати на зберігання документів	10 копійок за документ = $17000 * 0,1 = 1700$ грн.	Розраховано виходячи з тарифів компанії, що займається зберіганням документів: <a href="https://www.osgrm.ua">https://www.osgrm.ua</a> .

## Продовження таблиці 3.26

Вартість електронного документообігу за умови використання послуг компанії «Вчасно»	50 копійок за документ= $17000*0,5=8500$ грн.	Розрахунки проведені по діючим тарифам компанії
Річні затрати на документообіг за умови використання послуг компанії «Вчасно»	$8500*12=102000$ грн.	Гривень у розрахунку на 1 рік
Затрати на зберігання копії документів на своїй стороні	15 копійок за документ = $0,15*17000*12=30600$ грн.	Дані затрати є не обов'язковими, гривень у розрахунку на 1 рік
Загальна річна економія від впровадження електронної системи документообігу на підприємстві (грн)	7063392	Гривень у розрахунку на 1 рік
Загальні витрати на документообіг при використанні послуг компанії «Вчасно» (грн.).	132600	Гривень у розрахунку на 1 рік

Джерело: складено автором

Отже, в результаті здійснених розрахунків заходу з встановлення в цеху з виробництва сметани додаткового обладнання для виробництва рідкого морозива «Шейку», що буде здійснюватися щорічно в період найбільшого попиту на нього, тобто з травня по серпень, було визначено витрати на виробництво однієї тони продукції, що складають 36474,9 грн, витрати на одну порцію - 10,94 грн, загальні витрати на весь обсяг виробництва 810 тон - 3730388,31 грн. Крім того, було визначено ціну однієї порції морозива «Шейку» - 20 грн., та загальний обсяг чистого доходу, який отримає підприємство в рік 44302569,3 грн. Проведені розрахунки другого заходу підтвердили той факт, що впровадження електронної системи документообігу на підприємстві дозволяє зекономити значну суму коштів. Цього можна досягти за рахунок скорочення адміністративних витрат та витрат на збут. В свою чергу, скорочення витрат – це одне з завдань сучасного підприємства, що дозволить йому підвищити прибуток та більш раціонально використати свої ресурси. Таким чином, в результаті проведених розрахунків було встановлено, що економія від впровадження електронної системи документообігу, зокрема від використання послуг компанії вчасно сукупно становитиме для ПАТ

«Яготинський маслозавод» 7063392 млн. грн. Крім того, процес повного переходу на електронну систему документообігу має і соціальну спрямованість, яка відображається в зменшенні кількості використовуваного паперу і як наслідок збереженні зовнішнього природного середовища.

### **3.3 Вплив на основні показники діяльності підприємства**

Таким чином, запропоновані управлінські рішення з встановлення в цеху з виробництва сметани додаткового обладнання для виробництва рідкого морозива «Шейку», що буде здійснюватися щорічно в період найбільшого попиту на нього, тобто з травня по серпень, а також впровадження електронної системи документообігу на підприємстві, дадуть змогу підприємству збільшити обсяг чистого доходу, скоротити деякі види витрат та, в результаті, підвищити прибутковість його діяльності. Отже, доцільним буде провести перерахунок форми №2 «Звіту про фінансові результати підприємства», а також деяких ключових показників, що визначають ефективність процесу формування прибутковості на підприємстві.

Отже, враховуючи те, що виробництво сметани в обраному цеху скоротиться на 810 тон, оскільки 4 місяці в році підприємство буде виробляти рідке морозиво «Шейк», можна порахувати зменшення обсяг чистого доходу підприємства. В одній тоні сметани 2500 порцій сметани. Середня ціна однієї порції сметани без ПДВ 21 грн. Таким чином, чистий дохід від виробництва 810 тон сметани становитиме 42525000 грн., а чистий дохід від виробництва морозива «Шейк» становитиме 44302569,3 грн. Отже, запропонований управлінських захід дозволить збільшити чистий дохід підприємства на 1777569,3 грн. Враховуючи той факт, що підприємство не запроваджує нове виробництво, а лише докуповує нове обладнання і замінює виробництво сметани в даному цеху на виробництво рідкого морозива на 4 місяці в рік, собівартість реалізації збільшило лише на суму витрат на утримання та експлуатацію технологічного обладнання та на вартість палива та енергії на технологічні цілі: 651845,63 грн. Також, не суттєво зростуть витрати на збут в

пункті дослідження ринку та реклами нового виду продукції - на 1000000 грн. Адміністративні та інші операційні витрати залишаються без змін.

Розглядаючи другий управлінський захід, що пов'язаний зі впровадженням системи електронного документообігу на підприємстві, загальну економію витрат для ПАТ «Яготинський маслозавод» було пораховано в пункті 3.3. Для відображення даного ефекту у звіті про фінансові результати підприємства, знайдемо співвідношення адміністративних витрат і витрат на збут за даними офіційної звітності підприємства ПАТ «Яготинський маслозавод». Отже, загальну економію від впровадження даного управлінського рішення 7063392 грн. можемо розподілі в такому самому співвідношенні.

Таблиця 3.27

**Розрахунок економічного ефекту від впровадження запропонованих заходів в цілому для підприємства**

Стаття		Зміна за рахунок часткової заміни виробництва сметани на рідке морозиво «Шейк» Захід 1	Зміна за рахунок впровадження на підприємстві системи електронного документообігу	Результат після впровадження запропонованих заходів
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2706103	+1777,56	-	2707881
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(2052854)	+(651,84)	-	(2053506)
Валовий прибуток	653249	+1125,72		654375
Інші операційні доходи у т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і с-г. продукції, одержаних у наслідок с-г. Діяльності	3220	-		3220
Адміністративні витрати	(22668)	-	-423,8	(22244)
Витрати на збут	(363425)	+100	-6639,5	(357786)

## Продовження таблиці 3.27

Інші операційні витрати	-	-	-	-
Фінансові результати від операційної діяльності (прибуток/збиток)	259436	-	-	1048564
Дохід від участі в капіталі	-	-	-	-
Інші фінансові доходи	3382	-	-	3382
Інші доходи	619	-	-	619
Фінансові витрати	(62046)	-	-	(62046)
Витрати від участі у капіталі	0	-	-	0
Інші витрати	(688)	-	-	(688)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток (збиток)	200703	-	-	989833
Податок на прибуток від звичайної діяльності	(36180)	-	-	178169,9
Фінансові результати від звичайної діяльності: прибуток (збиток)	164523	-	-	811663
Чистий прибуток (збиток)	164523	-	-	811663

Джерело: складено автором

Отже, за рахунок впровадження запропонованих заходів очікується загальне зростання прибутку підприємства на 647140 тис. грн.

Розрахуємо нові показники рентабельності, використовуючи дані, наведені у табл. 3.28

Таблиця 3.28

**Розрахунок показників рентабельності та темпу їх приросту після впровадження запропонованих заходів**

Показник	До впровадження заходів	Після впровадження заходів	Темп приросту
Відсоток валового прибутку, %	24%	24%	1%
Відсоток операційного прибутку, %	10%	39%	287%
Маржа чистого прибутку, %	6%	30%	400%
Рентабельність виробництва, %	13%	51%	293%
Доходність на акцію, грн/шт.	455	2244,69	393%

## Продовження таблиці 3.28

Рентабельність активів, %	17%	84%	397%
Рентабельність капіталу, %	4,333%	213,76	393%

*Джерело: складено автором*

Таким чином, наведений в таблиці розрахунок підтверджує ефективність запропонованих заходів для ТДВ «Яготинський маслозавод». При цьому спостерігається суттєве підвищення показників рентабельності підприємства, тому варто зазначити, що такі суттєві зміни відбулися за рахунок значного скорочення обсягу витрат на збут та адміністративних витрат після впровадження електронної системи документообігу. Слід врахувати, що найбільший вплив на зміну чистого доходу мають такі ознаки, як витрати на збут, фінансові витрати та інші операційні витрати. Таким чином, автор суттєво скоротив саме витрати на збут за рахунок впровадження системи електронного документообігу, що в результаті дало змогу суттєво підвищити розмір чистого прибутку. Крім цього, перший захід так само дає змогу підвищити рівень прибутковості підприємства, хоч і не так суттєво. Отже, можна говорити про те, що впровадження запропоновані управлінські рішення є доцільними та дозволяє покращити управління процесом формування прибутковості ТДВ «Яготинський маслозавод».

### **Висновки до розділу 3**

Аналіз фінансово-економічного стану підприємства дав можливість виявити основні проблеми в його діяльності і став підґрунтям для визначення наукових і практичних підходів до управління процесом формування та використання фінансових ресурсів підприємства. В третьому розділі було обґрунтовано ряд пропозицій щодо удосконалення процесу формування прибутковості ТДВ «Яготинський маслозавод». Згідно з проведеним аналізом попиту на товари молочної галузі, а також враховуючи той факт, що обране для дослідження підприємство працює досить ефективно, в повній мірі

використовує свої виробничі потужності та є прибутковим, автором запропоновано ряд управлінських рішень, що дали змогу покращити управління процесом формування прибутковості ТДВ «Яготинський маслозавод». Першою рекомендацією стало дообладнання цеху з виробництва сметани з метою запуску у виробництво рідкого морозива «Шейку». Наявність попиту на ринку, дозволяють зробити висновки про те, що доцільно буде запропонувати для ТДВ «Яготинський маслозавод» впровадження лінії з виробництва морозива, однак варто врахувати той факт, що на ринку вже працюють досить потужні виробники даного виду продукції, які створюватимуть суттєву конкуренцію ТДВ «Яготинський маслозавод». Саме тому в даній роботі пропонується провести розрахунок саме для рідкого морозива «Шейк», виробництво якого є інноваційним для вітчизняного ринку. Такий вид морозива дозволив споживачам, витягнувши продукт з холодильника, регулюючи проміжки часу обирати найбільш приємний рівень консистенції продукту та навіть вживати його у якості молочного коктейлю. В свою чергу дана пропозиція спряє підвищенню ефективності процесу формування прибутку для ТДВ «Яготинський маслозавод», оскільки не потребує надмірних капіталовкладень і в літній період може забезпечити суттєвий дохід від реалізації. Наступним важливим заходом, що дозволив підвищити ефективність процесу формування прибутку підприємства є впровадження системи електронного документообігу. Підприємству рекомендовано скористатися послугами компанії «Вчасно», яка є одним з лідерів даного ринку, однак разом з тим її перевагою є відсутність необхідності встановлення додаткового програмного забезпечення на комп'ютери, сервіс працює онлайн. В результаті проведення економічних розрахунків було встановлено, що дане управлінське рішення матиме економічний ефект для ТДВ «Яготинський маслозавод» у вигляді економії затрат на суму 7063392 млн. грн. Що в свою чергу є досить суттєвою сумою для підприємства. Крім того, процес повного переходу на електронну систему документообігу має і соціальну спрямованість, яка відображається в

зменшенні кількості використовуваного паперу і як наслідок збереженні зовнішнього природного середовища.

В результаті економічного обґрунтування заходу по впровадженню нової лінії з виробництва рідкого морозива «Шейку» було визначено витрати на виробництво однієї тони продукції, що складають 36474,9 грн, витрати на одну порцію - 10,94 грн, загальні витрати на весь обсяг виробництва 810 тон - 3730388,31 грн. Крім того, було визначено ціну однієї порції морозива «Шейку» - 20 грн., та загальний обсяг чистого доходу, який отримає підприємство в рік 44302569,3 грн.

Загальний економічний ефект від впровадження запропонованих заходів очікується у вигляді зростання прибутку підприємства на 647140 тис. грн. у порівнянні до показника минулого року. При цьому спостерігається суттєве підвищення показників рентабельності підприємства, тому варто зазначити, що такі суттєві зміни відбулися за рахунок значного скорочення обсягу витрат на збут та адміністративних витрат після впровадження електронної системи документообігу. Отже, можна говорити про те, що впровадження запропонованих заходів є доцільним та сприяє підвищенню ефективності управління процесом формування прибутковості на підприємстві та дає змогу в цілому підвищити ефективність його діяльності.

## ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Фінансові ресурси підприємства залежать від результатів його виробничої, комерційної та господарської діяльності. Тому на них впливає вся ця діяльність підприємства. Перш за все, на фінансові ресурси підприємства позитивно впливає безперебійне виробництво і реалізація високоякісної продукції.

Фінансові ресурси підприємства - це кошти, які знаходяться в його розпорядженні і призначені для здійснення поточних витрат і витрат на розширене відтворення, оплати всіх зобов'язань і стимулювання працівників.

Основною метою оцінки фінансових ресурсів є своєчасне виявлення і виправлення недоліків у фінансовій діяльності і виявлення резервів для підвищення їх ефективності.

Для вирішення проблем формування та використання фінансових ресурсів підприємств необхідна збалансована, довгострокова стратегія держави щодо розвитку підприємництва та його ролі в підйомі національної економіки, яка буде спиратися на інтереси великих підприємств, задовольняти потреби більшості і відображають реальну ситуацію. вирішення основних соціально-економічних проблем в країні. Економічно обґрунтоване використання податкового, інвестиційного та цінового механізмів допоможе подолати фінансову кризу, надходження коштів до бюджету, підвищити рентабельність підприємств.

Відповідно до проведених аналізів можна зробити висновок, що ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом 2019-2020 рр. працювало з достатньою ефективністю. Підприємство є прибутковим, характеризується стійкою позицією на ринку. Разом з тим компанія продовжує вишукувати можливості покращення своїх фінансово-економічних показників для задоволення попиту споживачів на свою продукцію.

В результаті економічного обґрунтування заходу по впровадженню нової лінії з виробництва рідкого морозива «Шейку» було визначено витрати на

виробництво однієї тони продукції, що складають 36474,9 грн, витрати на одну порцію - 10,94 грн, загальні витрати на весь обсяг виробництва 810 тон - 3730388,31 грн. Крім того, було визначено ціну однієї порції морозива «Шейку» - 20 грн., та загальний обсяг чистого доходу, який отримає підприємство в рік 44302569,3 грн.

Загальний економічний ефект від впровадження запропонованих заходів очікується у вигляді зростання прибутку підприємства на 647140 тис. грн. у порівнянні до показника минулого року. При цьому спостерігається суттєве підвищення показників рентабельності підприємства, тому варто зазначити, що такі суттєві зміни відбулися за рахунок значного скорочення обсягу витрат на збут та адміністративних витрат після впровадження електронної системи документообігу. Отже, можна говорити про те, що впровадження запропонованих заходів є доцільним та сприяє підвищенню ефективності управління процесом формування прибутковості на підприємстві та дає змогу в цілому підвищити ефективність його діяльності.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущак Є. Управління фінансовими ресурсами у процесі реструктуризації підприємств / Є. Андрущак // Фінанси України. – 2016. – № 7. – С. 30–38.
2. Армстронг Г. Маркетинг. Загальний курс / Г. Армстронг, Ф. Котлер; пер. з англ. Ф.П. Тарасенко. – К.: Видавничий дім «Вільямс», 2014. – 608 с.
3. Бадаковський В. Ю. Проблеми залучення кредитних ресурсів вітчизняними підприємствами / В. Ю. Бадаковський // Фінанси України. – 2013. – № 1. – С. 106–112.
4. Базарко І. М. Ефективність формування та реалізації механізмів управління державними підприємствами та майном в Україні на сучасному етапі [Електронний ресурс] / І. М. Базарко. // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. - 2018. - № 2.
5. Бердар М.М. Складові оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами підприємств // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2015. – Вип. 21. – С. 272 - 279.
6. Бердар М.М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2013. №5. С. 133-138.
7. Бердинець М. Д. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бердинець, Л. П. Довгань. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
8. Білик М. Д. Фінанси підприємств / М. Д. Білик. – К.: Знання, 2015. – 820 с.
9. Буряковський Б. Б. Удосконалення методичних підходів до аналізу фінансового стану підприємства / Б.Б. Буряковський. – К.: Економіка, 2013. – 101 с.
10. Ващенко Н. В. Створення ефективної системи управління оборотними активами підприємства на основі діагностичного інструментарію

- [Електронний ресурс] / Н. В. Ващенко, Ю. І. Максимович // Сталий розвиток економіки. - 2013. - № 3. - С. 260-265.
11. Височіна Л. В. Теоретичні засади управління грошовими активами підприємства [Електронний ресурс] / Л. В. Височіна // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Серія : Технічний прогрес та ефективність виробництва. - 2014. - № 65. - С. 78-85.
  12. Волинчук Ю. Особливості формування та використання фінансових ресурсів підприємств. Економічний аналіз. Т., 2013. Вип. 11, ч. 2. С. 96-101.
  13. Гетьман О.О. Економіка підприємств : підручник / О.О.Гетьман, В.М.Шаповал. - К.: Центр учбової літератури, 2021. - 488 с.
  14. Гончарук Я.А. Маркетинг: Навчальний посібник у тестах / Я. А. Гончарук, А. Ф. Павленко, С.В. Скибінський. – К.: КНЕУ, 2014. – 314 с.
  15. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України: – К.: редакція від 06.01.2018 року [Електронний ресурс]. URL : [www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
  16. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: навч. посіб. / Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погрішук Б. В. – К.: Центр учбової літератури, 2021. – 304 с
  17. ДСТУ 4733:2007 «Національний стандарт України. Морозиво молочне, вершкове, пломбір. Загальні технічні умови» [Електронний ресурс]. – URL:<http://ukrapk.com/gosts/milk/dsty47332007morozivomolochnevershko veplombir.html>
  18. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. - Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. -700 с
  19. Економіка підприємства : навч. посіб. / С. Ю. Вігуржинська, Н. Й. Босюркіна, Т. В. Свистун ; за ред. С. Ю. Вігуржинської ; Одес. нац. акад. харч. технол. — Одеса : ОНАХТ, 2018. — 116 с.

- 20.Єпіфанова І. Ю. Перспективи економічного зростання промислових підприємств / М.В. Бальзан, І. Ю. Єпіфанова // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки, 2014. – № 4. – С. 327-331.
- 21.Закон України «Про оплату праці». Відомості Верховної Ради України: - К.: редакція від 01.01.2017 року [Електронний ресурс]. URL : [www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
- 22.Іванілов О. С. Економіка підприємства: навч. посіб. /О.С.Іванілов – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 728 с..
- 23.Круш П. В. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства: собівартість, прибуток / П. В. Круш. – К.: НТУУ «КПІ», 2012. – 371 с.
- 24.Лиходій В.Г. Маркетинг: Навчально-методичний посібник / В.Г. Лиходій, М.М. Єрмошенко. – Київ: Національна академія управління, 2012. – 404 с.
- 25.Малій О. Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти / О. Г. Малій // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2016. – № 2. – С.71 – 74
- 26.Мелень О. В. Актуальність питань розробки напрямів підвищення прибутковості підприємства / О. В. Мелень, Т. А. Гарібян // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. – Вип.8. Ч.3. – С. 91-94.
- 27.Мец В.О. Управління прибутковістю підприємства / В.О. Мец. – К.: Видавничий дім «Пан Гот», 2012. – 53с
- 28.Митний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. [: документ 4495-17, редакція від 01.01.2018 року [Електронний ресурс]. URL : [www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
- 29.Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук – К.: Центр учбової літератури, 2013. — 566 с.
- 30.Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник / О.О.Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. – К.: ЦУЛ, 2017. – 504 с.

31. Осипова Т.В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання / Т.В. Осипова // Управління розвитком, 2012. – № 1. – С.82–84.
32. Офіційний сайт компанії «Вчасно» [Електронний ресурс]. – URL : [www.vchasno.com.ua](http://www.vchasno.com.ua).
33. Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради України: - К.: редакція від 01.01.2018 року [Електронний ресурс]. URL : [www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
34. Поддєрьогін А. М., Білик А. М., Буряк Л. Д. Фінанси підприємств: підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 5-те вид., перероб. та допов. – К.: КНЕУ, 2014. – 546 с.
35. Статут товариства ПАТ «Яготинський маслозавод» [Електронний ресурс]. – URL : <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>
36. Статистична інформація по молочній галузі України [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
37. Стояненко І. В. Особливості управління нематеріальними активами підприємства [Електронний ресурс] / І. В. Стояненко // Молодий вчений. - 2014. - № 7(2). - С. 82-85. 34.
38. Сукач О. Підходи щодо управління оборотними активами підприємства [Електронний ресурс] / О. Сукач // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2014. - Вип. 36(2.1). - С. 69-75.
39. Слюсаренко К. В. Проблеми формування та використання фінансових ресурсів підприємств України в сучасних умовах господарювання / К. В. Слюсаренко, С. А. Британ // Молодий вчений. – 2015. – № 5 (20). – С. 84-91.
40. Фінансово-економічні результати і ефективність діяльності [Електронний ресурс]. – URL : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/metodser/90/13.pdf>.

41. Фінанси підприємств корпоративного сектора економіки України : колективна монографія / Зимовець В.В., Даниленко А.І., Терещенко О.О. та ін. ; за ред. В.В. Зимовця ; [Електронний ресурс] / НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». – К., 2019. – 306 с. – Режим доступу : <http://ief.org.ua/docs/mg/311.pdf>
42. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
43. Черниш С.С. Організаційно-методичні аспекти аналізу рентабельності / Черниш С.С. // Інноваційна економіка, 2013 р. – №6 [44] – С. 305.
44. Шкробот М. В. Сутність та основи функціонування системи управління фінансовими ресурсами підприємств / М. В. Шкробот // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – № 3, Т. 2. – С. 236-240.

## ДОДАТКИ

Додаток А

Дата(рік,місяць, число)	КОДИ
	2019 01 01
За ЄДПОУ	00446003
За КОАТУУ	3225510100
	250
	10.51

За КОПФГ

За КВЕД

**Підприємство Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський  
маслозавод»**

Територія КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Організаційно-правова форма господарювання ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ  
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮВид економічної діяльності Перероблення молока, виробництво масла та сиру

Середня кількість працівників 898

Одиниця виміру: тис.грн.

Адреса 07700 Київська область Яготинський р-н, м. Яготин, вул.. Шевченка, буд. 213. Т:  
(04575)5-59-88**Баланс (Звіт про фінансовий стан) на «31» грудня 2018 р.**

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	--	--
Нематеріальні активи			
Первісна вартість	1001	--	--
Накопичена амортизація	1002	--	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	216956	288984
Первісна вартість	1011	389792	497008
знос	1012	172836	208024
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
Інші фінансові інвестиції	1035	77225	77225
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	294181	366209

1	2	3	4
II. Оборотні активи			
запаси	1100	122105	111350
Виробничі запаси	1101	51510	70728
Незавершене виробництво	1102	4279	6042
Готова продукція	1103	64448	30856
Товари	1104	1868	3724
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість, за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	285378	315882
Дебіторська заборгованість за розрахунками: За виданими авансами	1130	8154	8745
З бюджетом	1135	24	37
У тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	233296	380464
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	418	913
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	13430	33152
Готівка	1166	14	23
Витрати майбутніх періодів	1170	884	187
Інші оборотні активи	1190	3087	1011
Усього за розділом II	1195	666776	851741
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	960957	1217950

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	397186	450918
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	400983	454715
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	201670	163493
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	201670	163493
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	75964	154819
Поточна кредиторська заборгованість за:			
Довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
Товари, роботи, послуги	1615	116092	155939
Розрахунками з бюджетом	1620	11153	13066
У тому числі з податку на прибуток	1621	8733	9087
Розрахунками зі страхування	1625	841	1266
Розрахунками з оплати праці	1630	2918	4645
Поточна кредиторська заборгованість за рахунками з учасниками	1640	594	1789
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	124334	215919
Поточні забезпечення	1660	5976	9567
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	20432	42732
Усього за розділом III	1695	358304	599742
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	960957	1217950

Генеральний директор  
Головний бухгалтер

Сіренко О.О.  
Каплій О.О.

Додаток Б

Дата(рік,місяць,число)  
За ЄДРПОУ

КОДИ
2019 01 01
00446003

Підприємство Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський  
маслозавод»**Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)  
За 2018 р.**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

**I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3201672	2706103
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2342351)	(2052854)
Валовий: прибуток	2090	859321	653249
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	5034	3220
Адміністративні витрати	2130	(26531)	(22668)
Витрати на збут	2150	(446501)	(363425)
Інші операційні витрати	2180	(23454)	(10940)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	367869	259436
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	5477	3382
Інші доходи	2240	116	619
Фінансові витрати	2250	(62482)	(62046)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(1421)	(688)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	309559	200703
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-55827	-36180
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	253732	164523
збиток	2355	(--)	(--)

## II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід та оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	253732	164523

## III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	1944364	1763122
Витрати на оплату праці	2505	109285	74980
Відрахування на соціальні заходи	2510	23122	16408
Амортизація	2515	37373	27668
Інші операційні витрати	2520	417386	343904
Разом	2550	2531530	2226082

## IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600	--	--
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	--	--
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	--	--
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	--	--
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Генеральний директор  
Головний бухгалтер

Сіренко О.О.  
Каплій О.О.

## Додаток В

Дата(рік,місяць,число)	КОДИ
	2020 01 01
За ЄДРПОУ	00446003
За КОАТУУ	3225510100
За КОПФГ	250
За КВЕД	10.51

Підприємство Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод»

Територія КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Організаційно-правова форма господарювання ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Вид економічної діяльності Перероблення молока, виробництво масла та сиру

Середня кількість працівників 898

Одиниця виміру: тис.грн.

Адреса 07700 Київська область Яготинський р-н, м. Яготин, вул.. Шевченка, буд. 213. Т: (04575)5-59-88

**Баланс (Звіт про фінансовий стан) на «31» грудня 2019р.**

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	--	--
Нематеріальні активи			
Первісна вартість	1001	--	--
Накопичена амортизація	1002	--	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	288984	299742
Первісна вартість	1011	497008	555394
знос	1012	208024	255652
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: Які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
Інші фінансові інвестиції	1035	77225	77225
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	115
1	2	3	4

Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	23633
Усього за розділом I	1095	366209	400715
II. Оборотні активи			
запаси	1100	111350	106923
Виробничі запаси	1101	70728	68487
Незавершене виробництво	1102	6042	4990
Готова продукція	1103	30856	30989
Товари	1104	3724	2457
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	315882	414886
Дебіторська заборгованість за розрахунками: За виданими авансами	1130	8745	8394
З бюджетом	1135	37	13105
У тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	380464	386072
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	913	7416
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	33152	19270
Готівка	1166	23	19
Рахунки в банках	1167	33129	19251
Витрати майбутніх періодів	1170	187	197
Інші оборотні активи	1190	1011	130
Усього за розділом II	1195	851741	956393
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	1217950	1357108

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	450918	524553
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	454715	528350
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	163493	219143
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	163493	219143
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	154819	129238
Поточна кредиторська заборгованість за: Довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	6225
Товари, роботи, послуги	1615	155939	172321
Розрахунки з бюджетом	1620	13066	14344
У тому числі з податком на прибуток	1621	9087	2807
Розрахунками зі страхування	1625	1266	1486
Розрахунками з оплати праці	1630	4645	5293
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1789	2988
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	215919	208694
Поточні забезпечення	1660	9567	14599
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	42732	54427
Усього за розділом III	1695	599742	609615
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, за групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	1217950	1357108

Генеральний директор  
Головний бухгалтер

Сіренко О.О.  
Каплій О.О.

Додаток Г

Дата(рік,місяць,число)  
За ЄДРПОУ

КОДИ
2020 01 01
00446003

Підприємство Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод»

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)  
За 2019 рік**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

**I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3495741	3201672
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2566752)	(2342351)
Валовий: прибуток	2090	928989	859321
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	5869	5034
Адміністративні витрати	2130	(33139)	(26531)
Витрати на збут	2150	(581379)	(446501)
Інші операційні витрати	2180	(22961)	(23455)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	297379	367868
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	3503	5477
Інші доходи	2240	19	116
Фінансові витрати	2250	(79520)	(62482)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(3)	(1421)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	221378	309558
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-36637	-55849
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат : прибуток	2350	184741	253709

збиток	2355	(--)	(--)
--------	------	------	------

## II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	184741	253709

## III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	2068674	1944364
Витрати на оплату праці	2505	147942	109285
Відрахування на соціальні заходи	2510	29646	23122
Амортизація	2515	56513	37373
Інші операційні витрати	2520	545613	417387
Разом	2550	2848388	2531531

## IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600	--	--
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	--	--
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	--	--
Скоригований чистий прибуток(збиток) на одну просту акцію	2615	--	--
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Генеральний директор  
Головний бухгалтер

Сіренко О.О.  
Каплій О.О.

Додаток Д

Дата (рік,місяць, число)	КОДИ
за ЄДРПОУ	2018 01 01
за КОАТУУ	00446003
за КОПФГ	3225510100
	230
за КВЕД	10.51

Підприємство: Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод»

Територія

Організаційно-правова

форма господарювання

Вид економічної

діяльності

Середня кількість працівників 909

Одиниця виміру: тис. Грн. Без десяткового знака

Адреса 07700, Київська обл., м. Яготин, вул. Шевченка, буд.213

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)  
на 31.12.2020 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
<b>I. Необоротні активи</b>				
Нематеріальні активи:	1000	0	0	0
Первісна вартість	1001	0	0	0
Накопичена амортизація	1002	0	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	299742	449730	0
Первісна вартість	1011	555394	745525	0
знос	1012	255652	295795	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
Первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
Первісна вартість	1021	0	0	0
Накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: Які обліковуються за методом	1030	0	0	0

участі в капіталі інших підприємств				
Інші фінансові інвестиції	1035	77225	52495	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	115	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
1	2	3	4	5
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	23633	19734	0
Усього за розділом I	1095	400715	521959	0
<b>II Оборотні активи</b>				
Запаси	1100	106923	166210	0
Виробничі запаси	1101	68487	80177	0
Незавершене виробництво	1102	4990	5528	0
Готова продукція	1103	30989	75317	0
Товари	1104	2457	5188	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	414886	443374	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: За виданими авансами	1130	8394	7737	0
З бюджетом	1135	13105	912	0
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
З нарахованих доходів	1140	0	19	0
Із внутрішніх розрахунків	1145	386072	389781	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7416	7765	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	19270	10217	0
Готівка	1166	19	2	0
Рахунки в банках	1167	19251	10215	0
Витрати майбутніх періодів	1170	197	249	0
Частка перерахованих у страхових резервах	1180	0	0	0
У тому числі в:				
Резервах довгострокових зобовязань	1181	0	0	0
Резервах збитків або резервах належних витрат	1182	0	0	0
Резервах незароблених премій	1183	0	0	0
Інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	130	1182	0
Усього за розділом II	1195	956393	1027446	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи набуття	1200	0	0	0

Баланс	1300	1357108	1549405	0
--------	------	---------	---------	---

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
<b>I. Власний капітал</b>				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	1528	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	524553	587459	0
Неоплачений капітал	1425	0	0	(0)
Вилучений капітал	1430	0	0	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	528350	592784	0
<b>II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення</b>				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	219143	201451	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
Резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
Резерв збитків або резерв налених виплат; (на поч.. звітного періоду)	1532	0	0	0
Резерв незароблених премій;	1533	0	0	0

(на поч.. звітнього періоду)				
Інші страхові резерви (на початок звітнього періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	219143	201451	0
1	2	3	4	5
<b>III. Поточні зобов'язання і забезпечення</b>				
Короткострокові кредити банків	1600	129238	216608	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість	1610	6225	8185	0
За товари, роботи, послуги	1615	172321	201194	0
За розрахунками з бюджетом	1620	14344	4840	0
За у тому числі з податку на прибуток	1621	2807	499	0
За розрахунками зі страхування	1625	1486	1794	0
За розрахунками з оплати праці	1630	5293	6461	0
За одержаними авансами	1635	0	25	0
За розрахунками з учасниками	1640	2988	1790	0
Із внутрішніх розрахунків	1645	208694	290562	0
За страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	14599	17938	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	54427	5773	0
Усього за розділом III	1695	609615	755170	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	1357108	1549405	0

Керівник  
Головний бухгалтер

Косяченко С.О.  
Гишко В.Й.

Додаток Е

Дата(рік,місяць,число)

За ЄДРПОУ

КОДИ
2018 01 01
00446003

Підприємство Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський  
маслозавод»

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)  
За 12 місяців 2020 р.**

**1. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3166323	3160485
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2657868	2566752
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	508455	593733
збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	3332	5869
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0

Адміністративні витрати	2130	33076	33139
Витрати на збут	2150	239378	246123
1	2	3	4
Інші операційні витрати	2180	15995	22961
Витрат від змін вартості активів які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	223338	297379
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2539	3503
Інші доходи	2240	24903	19
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	72302	79520
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	24739	3
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	153739	221378
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-24192	-36637
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	129547	184741
збиток	2355	0	0

## II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	129547	184741

### III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	3111347	2068674
Витрати на оплату праці	2505	163734	147942
Відрахування на соціальні заходи	2510	35183	29646
Амортизація	2515	62277	56513
Інші операційні витрати	2520	641210	545613
Разом	2550	4013751	2848388

### IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Керівник  
Головний бухгалтер

Косяченко С.О.  
Гишко В.Й.